

Ιωάννης Π. Μάρκου

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της ΑΕ

Ερμηνεία άρθρων 25-35γ Κωδ. Ν 2190/1920

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΑΕ

Ερμηνεία άρθρων 25-35γ
Κωδ. Ν 2190/1920

Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της ΑΕ
Ιωάννης Μάρκου

ISBN 978-960-562-550-4

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Ρούσσα Πετράτου
Παραγωγή:	NB Production AM100516M23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομιάλη 23, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819

<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521

Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212

Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600

Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

Ιωάννης Π. Μάρκου

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΑΕ

Ερμηνεία άρθρων 25-35γ
Κωδ. Ν 2190/1920

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

The General Meeting of shareholders in the company limited by shares.
Interpretation of Articles 25-35(c)
of Codified Law 2190/1920

Ioannis Markou

Abstract: This volume includes an introduction to key concepts and comments on the interpretation of and case law on Articles 25-35(c) of Law 2190/1920 (as currently in force) with respect to the General Meeting of shareholders of a company limited by shares. As the law stands, the general meeting of shareholders constitutes a fundamental structural element ensuring stability and the supreme decision-making body of the corporate legal person. At the same time, it exercises corporate management, and therefore its resolutions fall within the purpose of the company and acquire their meaning thereby. This edition is an attempt at a systematic and consistent interpretation of the Articles on the general meeting. The provisions of this chapter are seen primarily as an integral part of the private law rules on companies limited by shares, as in force, irrespective of legislative patterns followed by the relevant legislator with respect to Law 2190/1920 (as currently in force).

ISBN 978-960-562-550-4

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKH BIBΛIOTHKH

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2016, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

του Λέο ευχαριστία

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Και ο παρών τόμος εκδίδεται τυπικά αυτοτελώς. Περιλαμβάνει εισαγωνικές έννοιες, ερμηνεία και νομολογία των άρθρων 25-35γ του κωδ. ν. 2190/1920. Κατ' ουσίαν αποτελεί τον γ' τόμο του έργου μου "Το Δίκαιο της Α.Ε." (2013), του οποίου ο α' τόμος, άρθρα 1-17β κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις "Δίκαιο & Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας" και ο β' τόμος "Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΕ" (2015), άρθρα 18-24 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις "Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕ". Όπως στους προηγούμενους έτσι και στον παρόντα τόμο καταβλήθηκε προσπάθεια ώστε η ερμηνεία των παραπάνω άρθρων για τη γενική συνέλευση να γίνει με συστηματικό και συνεκτικό τρόπο. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου αντιμετωπίζονται πρωτίστως ως αναπόσπαστο τμήμα του ισχύοντος ιδιωτικού δικαίου της ανώνυμης εταιρίας, ανεξαρτήτως των νομοθετικών προτύπων που είχαν οι εκάστοτε νομοθέτες του κωδ. ν. 2190/1920. Για τυχόν ελλείψεις ή κενά του παρόντος τόμου είναι ίσως σκόπιμο ο αναγνώστης, που επιθυμεί πληρέστερη ενημέρωση, να ανατρέχει στους προηγούμενους τόμους του έργου.

Επίσης, στο ισχύον δίκαιο, η γενική συνέλευση των μετόχων αποτελεί απαραίτητο δομικό στοιχείο της σταθερής οργάνωσης και το ανώτατο (βουλευτικό) όργανο του νομικού προσώπου της εταιρίας. Συγχρόνως ασκεί εταιρική διοίκηση (διαχείριση) και κατά τούτο οι σχετικές αποφάσεις της εντάσσονται στον σκοπό της εταιρίας και νοηματοδοτούνται από αυτόν. Μολονότι το νομικό καθεστώς της γενικής συνέλευσης των μετόχων και των μελών της διαφέρει ουσιαστικά από εκείνο της διοίκησης της αε και των μελών της, εντούτοις τα μέλη της δεσμεύονται να δρουν με βάση προκαθορισμένους κανόνες και να εντάσσουν τη δραστηριότητά τους στην επιδίωξη του εταιρικού σκοπού. Έτσι το δίκαιο της γενικής συνέλευσης της αε αντιμετωπίζεται και ως ένα απολύτως απαραίτητο και ιδιαίτερα σημαντικό σύστημα κατ' ιδίαν κανόνων για τον σχηματισμό της ψυχολογικά ελλείπουσας εταιρικής βούλησης προς διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων χάριν του εταιρικού σκοπού, που είναι και κοινός σκοπός των εταιριών. Η μέθοδος είναι τελολογική και επάγεται ουσιαστικές συνέπειες (και) για την ερμηνεία των ισχυόντων κανόνων της γσ. Επιδιώκει τη διαμόρφωση της εταιρικής πραγματικότητας κατά τρόπο που να είναι σύμφωνη προς τις θετικές διατάξεις της. Έτσι π.χ. ο έλεγχος της νομιμότητας των αποφάσεων της γσ περιλαμβάνει, από την έποψη αυτή, εξίσου τον έλεγχο της σκοπιμότητάς τους ήτοι τον έλεγχο της ένταξης των λαμβανομένων αποφάσεων στον σκοπό της εταιρίας και της καταλληλότητάς τους να τον πραγματώνουν.

Ιδιαίτερη μέριμνα καταβλήθηκε για την ερμηνεία και ένταξη του νέου κυρωτικού δικαίου των άρθρων 35α-35γ στο ισχύον σύστημα κυρώσεων του εταιρικού

δικαίου από μια διαφορετική προσέγγιση. Τούτο ισχύει ειδικότερα όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 35γ για τις ανυπόστατες αποφάσεις. Η ερμηνεία των διατάξεων του γίνεται αδύνατη χωρίς την συστηματική αναδρομή στην ερμηνεία των άρθρων 35α και 35β και τη γενική διδασκαλία περί ελαττωματικών δικαιопραξιών. Βάση εκκίνησης για την επίλυση του ζητήματος, που ανακύπτει από την άτεχνη και προφανώς ατελή διατύπωση των διατάξεων του, είναι η, κατά τη γνώμη μου, σωστότερη θέση ότι η ρύθμιση των περιπτώσεων ανυπόστατων αποφάσεων της § 2 του άρθρου 35γ είναι περιοριστική. Όμως η διάταξη της § 2 έχει ως αντικείμενο μόνο τη λήψη της απόφασης η οποία συνιστά το τελευταίο στάδιο του “τρόπου λήψης” και διαφέρει από τη σύγκληση και τη συγκρότηση της γσ (βλ. άρθρο 35α § 1). Η § 2 του άρθρου 35γ αφήνει αρρυθμιστες τις περιπτώσεις που οι αποφάσεις της γσ παίρνονται μεν από μετόχους, που ενδεχομένως συνθέτουν την απαιτούμενη πλειοψηφία ψήφων, όμως λαμβάνονται από ανύπαρκτο (ανυπόστατο) όργανο γσ δηλ. από μέτοχο ή μετόχους που δεν έχουν συγκροτηθεί σε όργανο του ν.π. προς λήψη αποφάσεων. Πρόκειται για περιπτώσεις που κατ’ αναλογία της ορολογίας του άρθρου 35β §§ 1 και 2 μπορούν να χαρακτηριστούν ως “ανύπαρκτη συγκρότηση” της γσ ως οργάνου. Οι περιπτώσεις αυτές συνιστούν τα βαρύτερα (μορφολογικά) ελαττώματα συγκρότησης της γσ και ως τέτοια δεν υπάγονται στη ρύθμιση της “μη νόμιμης συγκρότησης” του άρθρου 35α § 1 εδ. β’. Συνεπώς η § 2 δημιουργεί κενό ρύθμισης, του οποίου η πλήρωση επιχειρείται με αναλογική εφαρμογή των κριτηρίων της, σε συνδυασμό και με τις ισχύουσες γενικές αρχές για τις ανύπαρκτες δικαιопραξίες. Η διάκριση των (διαδικαστικών) ελαττωμάτων του “τρόπου λήψης της απόφασης” σε εκείνα που αφορούν τη λήψη της και σε εκείνα που αφορούν τη συγκρότηση της γσ ως οργάνου στηρίζεται στον ίδιο το νόμο (βλ. άρθρο 35α § 1 εδ. β’ σε συνδ. με το άρθρο 35β § 1) και είναι ουσιαστική. Τούτο είναι και αναγκαίο διότι, πλην άλλων, τα μεν ελαττώματα της συγκρότησης της γσ ως οργάνου πλήττουν πάντοτε την λαμβανόμενη απόφαση, ενώ δεν συμβαίνει και το αντίστροφο, ήτοι τα ελαττώματα της “λήψης της απόφασης” δεν είναι κατ’ ανάγκην και ελαττώματα της συγκρότησης της γσ ως οργάνου.

Ευχαριστώ και από τη θέση αυτή ολόψυχα τη γυναίκα μου *Μαρία-Λουίζα Μάρκου-Borloz* για την αμείωτη συμπαράστασή της.

Επίσης ευχαριστώ θερμά τον εκδοτικό οίκο «Νομική Βιβλιοθήκη» και ιδίως τον κ. *Αντώνη Καρατζά* και την κα *Λίλα Καρατζά* για την ανάληψη της έκδοσης του παρόντος τόμου όπως και την κα *Βούλα Παπαδογάμβρου* και τον κ. *Θεόδωρο Στίγκα* για την άψογη συνεργασία για την υλοποίηση της έκδοσής του.

Αθήνα, Απρίλιος 2016

Ι.Π.Μ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	IX
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	XXVII

ΜΕΡΟΣ Α΄ Εισαγωγικές έννοιες

I. Η Γενική Συνέλευση ως όργανο του νομικού προσώπου

1. “Όργανο” όλων των μετόχων της εταιρίας	
α. “Όργανο” συμμετοχής όλων των μετόχων	3
β. Σχηματισμός νομικής βούλησης	7
γ. Έλλειψη εξουσίας εκπροσώπησης	10
2. Η γενική συνέλευση ως βήμα σύμπραξης όλων των μετόχων	
α. Οργάνωση μετόχων μέσω συνεδρίασης γενικής συνέλευσης	13
β. Απαραίτητη η συνεδρίαση των μετόχων	14
γ. Οι αποφάσεις ως πράξεις της εσωτερικής διαχείρισης.....	15
3. Περιοδικό όργανο του νομικού προσώπου	
α. Σύγκληση του οργάνου ανά τακτά ή έκτακτα διαστήματα.....	17
β. Συγκρότηση του οργάνου κατόπιν νόμιμης σύγκλησης	18
4. Συλλογικό όργανο του νομικού προσώπου	
α. Συλλογική λήψη αποφάσεων του οργάνου.....	19
β. Εταιρική δράση των μετόχων μέσω λήψης αποφάσεων.....	20
γ. Λήψη αποφάσεων βάσει απαρτίας και πλειοψηφίας.....	21
δ. Η απόφαση ως νέα βούληση του νομικού προσώπου.....	22
ε. Καθολική συνέλευση αυτόκλητη ή κατόπιν προσκλήσεως	24

II. Ιδιαίτερες συνελεύσεις μετόχων

1. Κοινές και ιδιαίτερες συνελεύσεις μετόχων	
α. Οι κοινές ως συνελεύσεις όλων των μετόχων	25
β. Οι ιδιαίτερες ως συνελεύσεις ορισμένων μετόχων	26
2. Οι κοινές συνελεύσεις ως βάση της ρύθμισης του παρόντος νόμου.....	26
3. Άσκηση ιδιαίτερων κατηγοριών μετοχικών δικαιωμάτων	27
4. Προτεραιότητα εφαρμογής ιδιαίτερων κανόνων	28

III. Η γενική συνέλευση ως ανώτατο όργανο της εταιρίας

1. Ανώτατο (βουλευτικό) όργανο νομικού προσώπου	
α. Ενιαία βούληση νομικού προσώπου.....	29
β. Η γενική συνέλευση είναι όργανο εσωτερικής λειτουργίας	31

γ. Κυριαρχία γενικής συνέλευσης στις σχέσεις προς τα έσω	32
δ. Ζωντανό δίκαιο μεγάλων δημόσιων εταιριών	33
ε. Οι μέτοχοι ως κύριοι των εταιρικών υποθέσεων	34
στ. Παράσταση μη μετόχων στη γενική συνέλευση	35
2. Σχέση γενικής συνέλευσης προς διοικητικό συμβούλιο	
α. Το διοικητικό συμβούλιο ως αυτόνομο όργανο	36
β. Σχηματισμός και υλοποίηση εταιρικής βούλησης	37
γ. Ευρύ νομικό πλαίσιο εταιρικής δράσης	39
3. Δεσμευμένη εξουσία εταιρικού οργάνου	40
4. Έννομος βίος (λειτουργία) γενικής συνέλευσης	41
IV. Είδη γενικών συνελεύσεων μετόχων	
1. Η γενική συνέλευση ως ενιαίο όργανο της εταιρίας	42
2. Συνήθεις και εξαιρετικές γενικές συνελεύσεις	
α. Ο κανόνας και η εξαίρεση	43
β. Η απαρτία και η πλειοψηφία ως κριτήριο	43
3. Τακτικές και έκτακτες γενικές συνελεύσεις	
α. Κριτήριο η θεματική της ημερήσιας διάταξης	44
β. Υποχρεωτικότητα σύγκλησης γενικής συνέλευσης	45
γ. Απαιτούμενη απαρτία και πλειοψηφία	46
δ. Ανυπαρξία ουσιαστικού λόγου για την παρούσα διάκριση	47
ε. Διάκριση μεταξύ έκτακτης και εξαιρετικής γενικής συνέλευσης	48
4. Αρχικές και επαναληπτικές γενικές συνελεύσεις	
α. Αναγκαιότητα λήψης αποφάσεων ως λόγος της διάκρισης	49
β. Ματαίωση πρώτης συνεδρίασης ελλείπει απαρτίας	50
γ. Κατ' ιδίαν προϋποθέσεις της επαναληπτικής	52
δ. Απόδειξη ματαίωσης μέσω πρακτικού γενικής συνέλευσης	53
5. Αυτόκλητες καθολικές γενικές συνελεύσεις	
α. Εκπροσώπηση συνόλου μετοχικού κεφαλαίου	54
β. Συμπληρωματική εφαρμογή γενικών κανόνων	55
γ. Διαστολή μεταξύ της απόφασης και του πρακτικού μετόχων	56
V. Ex lege αρμοδιότητες γενικής συνέλευσης	
1. Δυνητική γενική αρμοδιότητα της συνέλευσης	56
2. Αποκλειστική αρμοδιότητα συνέλευσης από το νόμο	58
VI. Εισαγωγικές παρατηρήσεις στα άρθρα 25-35γ	
1. Κατ' ιδίαν αντικείμενα των ως άνω ρυθμίσεων	
α. Κανόνες διαδικασίας και περιεχομένου των αποφάσεων	59
β. Έλλειψη νομοθετικού ορισμού της γενικής συνέλευσης	60
γ. Ανάγκη εφαρμογής συμπληρωματικών ρυθμίσεων	60

δ. Κανόνες αναγκαστικού και αυστηρού δικαίου	61
ε. Σημασία σχετικών καταστατικών ρυθμίσεων	63
2. Αποφάσεις της συνέλευσης για ειδικά αντικείμενα	63
3. Αποφάσεις ως χαρακτηριστικός τρόπος δράσης των μετόχων	
α. Κατ' ιδίαν εννοιολογικά στοιχεία της απόφασης	64
β. Δέσμευση παρόντων μετόχων και τρίτων προσώπων	65
γ. Τήρηση νομιμότητας και σκοπιμότητας	65

ΜΕΡΟΣ Β΄

Ερμηνεία κατ' άρθρο

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3ον

Γενικά συνέλευσεις

Άρθρον 25 - Τόπος όπου συνέρχεται η γενική συνέλευση.....69

I. Τόπος συνεδριάσεων γενικής συνέλευσης

1. Συνεδρίαση σε τόπο του δήμου εντός ή εκτός έδρας
 - α. Συνεδρίαση σε τόπο του δήμου της έδρας ή όμορου δήμου.....70
 - β. Συνεδρίαση στην έδρα του χρηματιστηρίου.....75
 - γ. Συνεδρίαση γενικής συνέλευσης στην αλλοδαπή.....75
 - δ. Συνεδρίαση καθολικής γενικής συνέλευσης.....76

II. Χρόνος συνεδρίασης γενικής συνέλευσης

1. Χρόνος συνεδρίασης τακτικής γενικής συνέλευσης.....76
2. Χρόνος συνεδρίασης έκτακτης γενικής συνέλευσης.....77
3. Αναβολή και διακοπή της οριζόμενης συνεδρίασης
 - α. Διάκριση μεταξύ αναβολής και διακοπής77
 - β. Συνέχιση διακοπείσας γενικής συνέλευσης78
 - γ. Η ειδική ρύθμιση στο δικαίωμα του άρθρου 39 § 3.....78

III. Τρόπος διεξαγωγής της συνόδου της συνέλευσης

1. Διεύθυνση των εργασιών της συνέλευσης.....80
2. Καταχωρίσεις νομικών γεγονότων στα πρακτικά80

Άρθρον 26 - Πρόσκληση της γενικής συνέλευσης.....82

I. Αντικείμενο και σκοπός ρύθμισης παρόντος άρθρου

1. Θέσπιση διατάξεων περί διαδικασίας86
2. Ουσιαστικές διατάξεις περί ενημερώσεως και νομιμοποιήσεως87

II. Δικαίωμα σύγκλησης γενικής συνέλευσης

1. Το καθήκον του διοικητικού συμβουλίου προς σύγκληση
 - α. Πρόσκληση όλων των μετόχων σε συνεδρίαση.....88*
 - β. Καθήκον σύγκλησης και προετοιμασίας της συνέλευσης.....90*
 - γ. Τήρηση ελάχιστων προθεσμιών πρόσκλησης.....91*
 - δ. Λήψη απόφασης για σύγκληση. Εκτέλεση απόφασης.....93*
 - ε. Απόφαση διοικητικού συμβουλίου με συνήθη απαρτία και πλειοψηφία95*
 - στ. Δικαίωμα ορισμού θεμάτων ημερήσιας διάταξης.....95*
2. Ειδικοί κανόνες σύγκλησης για επαναληπτικές συνελεύσεις.....96

III. Περιεχόμενο πρόσκλησης και δημοσιεύσεις πριν ορισμένο χρόνο

1. Γενικά στοιχεία της πρόσκλησης των μετόχων.....97
2. Γενική εφαρμογή των διατάξεων περί προσκλήσεως98
3. Γενικές δημοσιεύσεις της πρόσκλησης των μετόχων99
4. Άρνηση διοικητικού συμβουλίου προς σύγκληση..... 101

IV. Το ελάχιστο περιεχόμενο της πρόσκλησης ειδικότερα

1. Το οίκημα συνεδρίασης με ακριβή διεύθυνση..... 102
2. Την χρονολογία και την ώρα έναρξης της συνεδρίασης..... 103
3. Σαφής αναγραφή θεμάτων ημερήσιας διάταξης..... 104
4. Ακριβείς οδηγίες για συμμετοχή και άσκηση δικαιωμάτων 112
5. Πρόσθετα στοιχεία πρόσκλησης για “εισηγμένες” εταιρίες 112
6. Καταστατικές εναλλακτικές μορφές δημοσιότητας σε μη εισηγμένες 113
7. Βασικές μορφές δημοσιότητας εισηγμένων (§ 2B) 114
8. Πρόσθετες δημοσιότητες «εισηγμένων» εταιριών
 - α. Δημοσίευση περίληψης πρόσκλησης εισηγμένων (§ 2γ εδ. α΄) 115*
 - β. Δημοσίευση αναθεωρημένης ημερήσιας διάταξης (§ 2γ εδ. β΄) 116*
 - γ. Πρόσθετες δημοσιεύσεις της πρόσκλησης (§ 2γ εδ. γ΄ και δ΄)..... 116*
 - δ. Συνοπτικά πορίσματα των ως άνω ρυθμίσεων της § 2γ 116*

V. Μη αναγκαία η πρόσκληση γενικής συνέλευσης

1. Καθολική γενική συνέλευση
 - α. Παράσταση ολοκλήρου του μετοχικού κεφαλαίου 116*
 - β. Έλεγχος νομιμοποίησης από τη γενική συνέλευση..... 119*
 - γ. Πλειοψηφία εκπροσωπούμενων ψήφων για λήψη αποφάσεων 120*
 - δ. Εφαρμογή κανόνων για τη μη καθολική συνέλευση 120*
2. Τακτική καθολική γενική συνέλευση 122
3. Γενική συνέλευση απρόσκλητη ή χωρίς έγκυρη πρόσκληση
 - α. Το πλάτος της ρύθμισης της § 3 του παρόντος άρθρου 123*
 - β. Τα κατ' ιδίαν στοιχεία της αυτόκλητης συνέλευσης..... 124*
 - γ. Καθολική γενική συνέλευση κατόπιν προσκλήσεως 125*

4. Ανάγκη διαφοροποίησης τρόπων λήψης αποφάσεων.....	126
5. Νομική η κρίση περί ύπαρξης «καθολικής» γενικής συνέλευσης	127
6. Τόπος συνεδρίασης καθολικής γενικής συνέλευσης.....	128
7. Εξουσίες καθολικής γενικής συνέλευσης.....	128
Άρθρον 26α - [Υποχρεώσεις ανακοίνωσης και υποβολής εγγράφων].....	130
I. Αντικείμενα και σκοποί των ρυθμίσεων	
1. Υποχρέωση υποβολής αντιγράφων στην αρμόδια Αρχή	
<i>α. Πρόσκληση και θέματα ημερήσιας διάταξης</i>	<i>130</i>
<i>β. Υποβολή αντιγράφου πρακτικών γενικής συνέλευσης.....</i>	<i>131</i>
<i>γ. Γενική συνέλευση κατά την εκκαθάριση.....</i>	<i>131</i>
2. Υποκείμενο υποχρεώσεων υποβολής εγγράφων	131
3. Πρόσκληση επαναληπτικών γενικών συνελεύσεων.....	132
II. Επαγόμενες κυρώσεις επί μη υποβολής των εγγράφων	
1. Διοικητικές και άλλες κυρώσεις	132
2. Αναγκαία διαστολή υποχρεώσεων εταιρίας.....	133
Άρθρον 27 - Δικαιώματα μετόχων πριν από τη γενική συνέλευση.....	134
I. Γενική ενημέρωση μετόχου πριν τη γενική συνέλευση	
1. Ενημέρωση για θέματα ημερήσιας διάταξης	135
2. Ενημέρωση για τη σύνθεση της γενικής συνέλευσης	136
3. Ανάγκη προετοιμασίας γενικής συνέλευσης.....	137
II. Πίνακας δικαιούμενων συμμετοχής και ψήφου μετόχων	
1. Λειτουργίες σύνταξης και τοιχοκόλλησης πίνακα δικαιουμένων	138
2. Το διοικητικό συμβούλιο ως υπεύθυνο σύνταξης	140
III. Μη πρόβλεψη ειδικών κυρώσεων στο νόμο	141
IV. Ειδικές ρυθμίσεις για εταιρίες με εισηγμένες μετοχές	
1. Υποχρέωση ανάρτησης πληροφοριών στον ιστότοπο	142
2. Επισήμανση τρόπου προμήθειας εντύπων ψηφοφορίας.....	143
Άρθρον 28 - Δικαιούμενοι συμμετοχής στη γενική συνέλευση εταιρείας με μετοχές που δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο	144
I. Δικαιούχοι δικαιώματος και δικαιούμενοι συμμετοχής	
1. Διατυπώσεις συμμετοχής στη γενική συνέλευση	
<i>α. Προηγούμενη κατάθεση μετοχών και εγγράφων (§§ 1 και 3)</i>	<i>145</i>
<i>β. Απόδειξη μετοχικής ιδιότητας και δικαιώματος ψήφου.....</i>	<i>149</i>

γ. Τρόποι απόδειξης μετοχικής ιδιότητας και ψήφου.....	150
2. Εμπρόθεσμη κατάθεση εγγράφων νομιμοποίησης.....	151
II. Τρόπος συμμετοχής νομικών προσώπων στη συνέλευση	
1. Ορισμός έως τριών εκπροσώπων	153
2. Ορισμός τρόπου εκπροσώπησης στη συνέλευση.....	154
III. Συμμετοχή μετόχων αυτοπρόσωπη και με αντιπρόσωπο	154
IV. Πενθήμερη προθεσμία προς κατάθεση εγγράφων.....	155
V. Περιορισμός συμμετοχής καιροσκόπων μετόχων	157
VI. Καταστατικές ρήτρες για τα πρόσωπα κατάθεσης μετοχών	158
VII. Μη τήρηση των διατυπώσεων συμμετοχής (§ 4)	
1. Άδεια γενικής συνέλευσης προς συμμετοχή	159
2. Απόφαση σύμφωνη με το νόμο και το καταστατικό	161
3. Δεσμευμένη εξουσία γενικής συνέλευσης	163
4. Ελαττωματικότητα της απόφασης της συνέλευσης.....	165
5. Η ρύθμιση της § 4 και η καθολική γενική συνέλευση.....	166
VIII. Μέτοχοι - κομιστές ονομαστικών τίτλων	
1. Ανάγκη νομιμοποίησης μετόχων έναντι της εταιρίας.....	167
2. Απόδειξη μετοχικής ιδιότητας με κάθε νόμιμο μέσο	168
IX. Κομιστές μετοχών επικαρπίας	168
X. Δικαιώματα μετόχου στη γενική συνέλευση	
1. Οι συνεδριάσεις της συνέλευσης δεν είναι δημόσιες	168
2. Κατ' ιδίαν μετοχικά δικαιώματα συμμετεχόντων.....	170
XI. Συμμετοχή στην επαναληπτική γενική συνέλευση	
1. Συμμετοχή σε νέα και αυτοτελή γενική συνέλευση	171
2. Ενιαία πρόσκληση για πρώτη και επαναληπτική	172
XII. Αντιπροσώπευση του μετόχου στη γενική συνέλευση	
1. Επιτρεπτό αντιπροσώπευσης μετόχου	172
2. Έγγραφος τύπος αντιπροσώπευσης μετόχου	
α. Ανάγκη χορήγησης ειδικής πληρεξουσιοδότησης	174
β. Περιεχόμενο παρεχόμενης πληρεξουσιοδότησης	174
XIII. Υποχρέωση προς καταχώριση των μετόχων στον πίνακα	175
XIV. Εναλλακτικοί τρόποι συμμετοχής μετόχων στη συνέλευση	
1. Διεξαγωγή συνέλευσης μέσω τηλεδιάσκεψης	
α. Δυνατότητα ανάλογων καταστατικών διαμορφώσεων	176
β. Δυνητική έκδοση υπουργικής απόφασης	176

2. Συμμετοχή στην ψηφοφορία εξ αποστάσεως	
α. Διαδικασία ψηφοδοσίας από απόσταση.....	176
β. Τρόπος συνυπολογισμού ψηφίζόντων μετόχων.....	178
γ. Ανυπαρξία συνεδρίασης μετόχων.....	178
δ. Αποκλεισμός συμμετοχής στη συνεδρίαση.....	179
Άρθρο 28α - Δικαιούμενοι συμμετοχής στη γενική συνέλευση εταιρείας με μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστήριο.....	180
I. Απεριόριστο δικαίωμα μεταβίβασης εισηγμένων μετοχών	
1. Απαγόρευση δέσμευσης εισηγμένων μετοχών	
α. Σκοποί κοινοτικού νομοθέτη.....	183
β. Δυνατότητα μεταβίβασης εισηγμένων μετοχών.....	184
γ. Συμμετοχή αυτοπρόσωπη και με αντιπρόσωπο.....	184
2. Τρόποι διορισμού αντιπροσώπου.....	185
3. Υποχρέωση γνωστοποίησης σύγκρουσης συμφερόντων.....	186
II. Δικαιούμενοι συμμετοχής και ψήφου στη συνέλευση.....	186
III. Υποχρέωση διοικητικού συμβουλίου προς καταχώριση.....	187
IV. Κρίσιμος χρόνος συμμετοχής η ημερομηνία καταγραφής.....	188
V. Συμμετοχή στη συνέλευση με ηλεκτρονικά μέσα.....	188
VI. Συμμετοχή των μετόχων εξ αποστάσεως.....	188
VII. Μετοχές σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης.....	189
Άρθρον 29 - Απαρτία.....	190
I. Σκοπός, υπολογισμός και είδη απαρτίας	
1. Ορισμός και υπολογισμός απαρτίας.....	191
2. Απλή ή συνήθης κεφαλαιουχική απαρτία	
α. <i>Ex lege</i> ορισμένο ελάχιστο ποσοστό κεφαλαίου.....	194
β. Εγκατάλειψη της αρχής της φθίνουσας απαρτίας.....	195
3. Εξαιρετική κεφαλαιουχική απαρτία	
α. Αυξημένο ποσοστό κεφαλαιουχικής απαρτίας.....	197
β. Ισχύς της αρχής της φθίνουσας απαρτίας.....	197
II. Μείζονα ποσοστά απαρτίας μέσω καταστατικού (§ 6)	
1. Δυνατότητα συμπερίληψης καταστατικών ρητρών.....	198
2. Καταστατική ρήτρα περί ομοφωνίας συμμετεχόντων.....	199
III. Κατ' ιδίαν θέματα απαιτούντα εξαιρετική απαρτία	
α. Μεταβολή εθνικότητας εταιρίας.....	200

β. Μεταβολή αντικειμένου επιχείρησης	201
γ. Επαύξηση υποχρεώσεων μετόχων	202
δ. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	203
ε. Μείωση μετοχικού κεφαλαίου	204
στ. Μεταβολή τρόπου διάθεσης κερδών	204
ζ. Συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή λύση της εταιρίας	204
η. Η παροχή ή ανανέωση εξουσίας στο δσ για αύξηση του μ.κ. σύμφωνα με το άρθρο 13 § 1, και	204
θ. Κάθε άλλη περίπτωση που ορίζει ο νόμος	204
Άρθρον 30 - Αρχή της ισότητας.....	205
I. Καθολικό και αναφαίρετο δικαίωμα ψήφου	
1. Ισότιμη και αναλογική ψήφος	
α. Ισοτιμία μετοχών και αναλογία μετοχικών δικαιωμάτων	205
β. Γενικές αρχές αναγκαστικού χαρακτήρα	209
2. Απαγόρευση παροχής δικαιώματος πολλαπλής ψήφου	213
II. Αποκλεισμός μετόχου από την άσκηση δικαιώματος ψήφου	
1. Αναστολή και αποκλεισμός ψήφου ως εξαιρέσεις	
α. Δικαίωμα ψήφου και προσωπικό συμφέρον	213
β. Αναστολή άσκησης δικαιώματος ψήφου	215
2. Περιοριστικές καταστατικές ρυθμίσεις του δικαιώματος	216
III. Η νέα ρύθμιση του άρθρου 8 § 2 ν. 3884/2010 ειδικότερα	
1. Αρχή της ίσης (και της ανάλογης) μεταχείρισης των μετόχων	217
2. Ισότητα μετοχών και ίση μεταχείριση μετόχων	218
3. Θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων συμπεριφοράς	219
4. Συνέπειες της ρύθμισης για τους μετόχους και την εταιρία	220
IV. Ενοχικές συμφωνίες εταιρών μεταξύ τους ή με τρίτους	
1. Αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας των εταιρών	
α. Υποχρέωση εταιρών προς συνεργασία	221
β. Πολυμορφία και ποικιλία περιεχομένου συμφωνιών	222
γ. Η κατ' αρχήν εγκυρότητα των συμφωνιών των εταιρών	224
δ. Μέσο οργάνωσης της δράσης των μετόχων	225
2. Τα ποινικά αδικήματα του άρθρου 59	
α. Τα στοιχεία του ποινικού αδικήματος	226
β. Πορίσματα από τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου	228
3. Ο συμπληρωματικός ρόλος των συμφωνιών ψήφου	
α. Οργάνωση συνεργαζόμενων συμφερόντων	229

β. Διάπλαση “ζωντανού” δικαίου εταιρίας	230
γ. Διαστολή από συμφωνίες κυρίων.....	231
4. Κύρος ενοχικών εταιρικών δεσμεύσεων άσκησης ψήφου	
α. Η εγκυρότητα των συμφωνιών ψήφου ως βάση εκκίνησης	231
β. Έκταση ισχύος της ιδιωτικής αυτονομίας των εταιρών	233
γ. Επιδίωξη κοινού σκοπού και προστασία συμφέροντος εταιρίας.....	235
δ. Δημιουργία αξίωσης αποζημίωσης εναντίον αντισυμβαλλομένου	237
ε. Πράξεις χάρη άσκησης εταιρικής διοίκησης.....	238
στ. Διαστολή μεταξύ ενοχικού και κανονιστικού χαρακτήρα	240
ζ. Δικαιούχος μετοχικής σχέσης και μέλος συνέλευσης.....	241
IV. Ενιαία και μη άσκηση δικαιωμάτων ψήφου	
1. Μη απαγόρευση της διαιρετής άσκησης των δικαιωμάτων.....	244
2. Επιτρεπτή κατ’ αρχήν η διαιρετή (μη ενιαία) ψηφοδοσία	244
Άρθρον 30α - [Δικαίωμα ψήφου επί ενεχύρου και επικαρπίας]	246
I. Δικαίωμα ψήφου επί ενεχύρου σε μετοχή	
1. Ο ενεχυράσας οφειλέτης ως μέτοχος	
α. Περιορισμένο εμπράγματο δικαίωμα	246
β. Σύμβαση περί του ανήκειν του δικαιώματος ψήφου.....	249
2. Το δικαίωμα ψήφου του ενεχυρούχου πιστωτή	251
II. Δικαίωμα ψήφου επί επικαρπίας μετοχών	
1. Ο επικαρπωτής ως διαχειριστής των μετοχών.....	252
2. Σύμβαση ψήφου μεταξύ επικαρπωτή και κυρίου	252
III. Το δικαίωμα ψήφου στην κατάσχεση μετοχών	253
IV. Το δικαίωμα ψήφου στην παρακαταθήκη μετοχών	254
Άρθρον 30β - [Δικαίωμα ψήφου τραπεζών]	255
I. Άσκηση δικαιώματος ψήφου στο όνομα της τράπεζας	
1. Εξουσιοδότηση προς άσκηση δικαιώματος ψήφου	255
2. Σαφής διαστολή από την πληρεξουσιοδότηση.....	256
3. Ανάγκη έγγραφης εξουσιοδότησης τράπεζας.....	257
4. Ρυθμίσεις αναγκαστικού δικαίου	257
5. Εξουσιοδότηση ελευθέρως ανακλητή και υπό προθεσμία.....	258
II. Ψήφος μετοχών μη ανηκουσών σε τράπεζα - Συγκεφαλαίωση	
1. Η τράπεζα ως πληρεξουσία	259
2. Η τράπεζα ως εξουσιοδοτούμενη.....	259

Άρθρον 31 - Πλειοψηφία.....	261
I. Απόλυτη πλειοψηφία εκπροσωπούμενων ψήφων ως κανόνας	
1. Αναγκαιότητα της αρχής της πλειοψηφίας	
<i>a. Οι εκπροσωπούμενοι στη συνέλευση ψήφοι ως βάση.....</i>	<i>261</i>
<i>b. Λειτουργία των αρχών της απαρτίας και πλειοψηφίας.....</i>	<i>263</i>
2. Απόλυτη πλειοψηφία των εκπροσωπούμενων ψήφων	264
3. Εξαιρετική πλειοψηφία των εκπροσωπούμενων ψήφων.....	266
4. Καταστατικές ρήτρες περί πλειοψηφίας	266
5. Όριο επιτρεπτών καταστατικών ρητρών	267
6. Ρήτρα καταστατικού περί ομόφωνης απόφασης.....	268
II. Διαδικασία διεξαγωγής της ψηφοφορίας	
1. Ορισμός της ακολουθητέας διαδικασίας	268
2. Είδος και μορφή ψηφοφορίας	
<i>a. Σημασία της βούλησης των εταιρών.....</i>	<i>269</i>
<i>b. Διεύθυνση και ευθύνη διεξαγωγής εργασιών.....</i>	<i>270</i>
3. Σχηματισμός αληθινής βούλησης εταιρίας.....	270
III. Η απόφαση ως συλλογική δικαιοπραξία	272
IV. Η ισχύς της απόφασης της γενικής συνέλευσης	273
Άρθρον 32 - Πρακτικά της γενικής συνέλευσης.....	275
I. Καταχώριση γεγονότων συνέλευσης σε ειδικό βιβλίο πρακτικών	
1. Υποχρεωτική καταχώριση συζητήσεων και αποφάσεων	
<i>a. Υποχρεωτικό περιεχόμενο πρακτικών</i>	<i>276</i>
<i>b. Η τήρηση ως υποχρέωση του προέδρου της συνέλευσης</i>	<i>278</i>
2. Χορήγηση αντιγράφων στους μετόχους.....	281
3. Αποδεικτική δύναμη βιβλίου πρακτικών συνελεύσεων.....	281
4. Ανάρτηση αποτελέσματος ψηφοφορίας στον ιστότοπο	283
II. Γλώσσα τήρησης πρακτικών συνελεύσεων	
1. Αρχική τοποθέτηση του νομοθέτη του ν. 2190/1920.....	283
2. Η νεότερη ρύθμιση του άρθρου 53α του παρόντος νόμου	284
III. Μονοπρόσωπη γενική συνέλευση	
1. Συνέλευση μονοπρόσωπης ή οιονεί μονοπρόσωπης εταιρίας.....	284
2. Παρουσία και προσυπογραφή συμβολαιογράφου	286
IV. Το πρακτικό της γενικής συνέλευσης ως απόφαση	
1. Η νεότερη ρύθμιση της διάταξης της διάταξης της § 3	287

2. Κατάρτιση και υπογραφή πρακτικού γενικής συνέλευσης.....	288
Άρθρον 33 - [Ανώτατο όργανο]	290
I. Ο θεμελιώδης κανόνας του παρόντος άρθρου	
1. Οι ειδικότεροι κανόνες και η θεμελίωσή τους	
<i>α. Οι ειδικότεροι κανόνες του παρόντος άρθρου.....</i>	<i>290</i>
<i>β. Θεμελίωση των κατ' ιδίαν κανόνων.....</i>	<i>292</i>
<i>γ. Δέσμευση όλων των μετόχων της εταιρίας.....</i>	<i>296</i>
<i>δ. Δέσμευση όλων των μελών των οργάνων της εταιρίας.....</i>	<i>297</i>
II. Αρμοδιότητες και περιορισμοί γενικής συνέλευσης	
1. Σημαντικές αρμοδιότητες για τις εταιρικές υποθέσεις.....	299
2. Περιορισμοί εξουσιών γενικής συνέλευσης.....	300
Άρθρον 34 - Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης	303
I. Αυτοτελής αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης	
1. Αποκλειστική αρμοδιότητα γενικής συνέλευσης	
<i>α. Οι διατάξεις των §§ 1 και 2 του παρόντος άρθρου</i>	<i>304</i>
<i>β. Κατ' ιδίαν θέματα αποκλειστικής αρμοδιότητας</i>	<i>307</i>
Άρθρον 35 - Απαλλαγή Διοικητικού Συμβουλίου	314
I. Τα ανακύπτοντα ερμηνευτικά ζητήματα	
1. Ανάγκη συστηματικής και τελλολογικής ερμηνείας	
<i>α. Ατελής και αντιφατική διατύπωση</i>	<i>314</i>
<i>β. Η διαχείριση ασκείται από τα όργανα διοίκησης</i>	<i>316</i>
2. Περιεχόμενο απαλλαγής και έννομες συνέπειες.....	317
II. Σκοπός και αντικείμενο των διατάξεων	
1. Απαλλαγή διοικητικού συμβουλίου και ελεγκτών	
<i>α. Η απαλλαγή ως τεχνικός όρος του εταιρικού δικαίου</i>	<i>319</i>
<i>β. Αντικείμενο των διατάξεων του παρόντος άρθρου</i>	<i>322</i>
2. Απόφαση σε μεταγενέστερη γενική συνέλευση	322
III. Βασικά χαρακτηριστικά της παρούσας ρύθμισης	
1. Ειδική ρύθμιση συνεπειών απαλλαγής.....	323
2. Σχέση προς το παραπεμπόμενο άρθρο 22α.....	324
IV. Η απόφαση περί απαλλαγής των οργάνων διοίκησης	
1. Χρόνος και τρόπος διεξαγωγής ψηφοφορίας	

<i>a. Ειδική και ονομαστική ψηφοφορία</i>	327
<i>B. Απαλλαγή μετά την ψήφιση του ισολογισμού</i>	328
<i>γ. Ορισμένη εταιρική χρήση ή διαχειριστική περίοδος</i>	330
2. Ενιαία απόφαση για αμφότερα τα όργανα διοίκησης	331
3. Έννομες συνέπειες απόφασης περί απαλλαγής	
<i>a. Γενική έγκριση της ασκηθείσας διοίκησης</i>	332
<i>B. Έλεγχος νομιμότητας απόφασης περί απαλλαγής</i>	334
4. Άρνηση παροχής απαλλαγής	335
V. Δικαίωμα ψήφου μελών διοικητικού συμβουλίου	
1. Δυνατότητα συμμετοχής στην ψηφοφορία	
<i>a. Κυριότητα των μελών επί των τίτλων των μετοχών</i>	337
<i>B. Τα μέλη ως αντιπρόσωποι άλλων μετόχων</i>	338
2. Άσκηση λοιπών μετοχικών δικαιωμάτων	338
3. Μονοπρόσωπη ανώνυμη εταιρία.....	339
VI. Αξίωση μελών διοίκησης προς απαλλαγή;	
1. Ανυπαρξία αξίωσης οργάνων διοίκησης προς απαλλαγή.....	339
2. Έγερση αρνητικής αναγνωριστικής αγωγής	340
VII. Απαλλαγή των ελεγκτών από κάθε ευθύνη αποζημίωσης	
1. Εφαρμογή της ρύθμισης για το διοικητικό συμβούλιο	340
2. Ενιαία ρύθμιση εννόμων συνεπειών.....	341
Άρθρο 35α - Ακυρωσία αποφάσεων της γενικής συνέλευσης	342
I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις στα άρθρα 35α-35γ	
1. Χαρακτηριστικά των ρυθμίσεων περί ελαττωματικών αποφάσεων	
<i>a. Διατάξεις διαδικασίας και περιεχομένου</i>	344
<i>B. Συμπληρωματική εφαρμογή γενικών διατάξεων</i>	347
<i>γ. Νομοτεχνικά ατελείς ρυθμίσεις</i>	349
<i>δ. Σύντομες αποσβεστικές προθεσμίες</i>	349
2. Αποφάσεις γενικής συνέλευσης ως αντικείμενο της ρύθμισης	350
3. Η απόφαση ως διαδικασία σχηματισμού εταιρικής βούλησης.....	351
4. Κατηγοριοποίηση των ελαττωμάτων των αποφάσεων.....	353
II. Ακυρότητα και ακυρωσία των αποφάσεων	
1. Χρησιμοποίηση των ανάλογων γενικών όρων	355
2. Χρήσιμες εννοιολογικές διευκρινίσεις	357
III. Διάκριση ατελών αποφάσεων από ελαττωματικές	
1. Έλλειψη όρου ενεργού ως γνώρισμα ατελών αποφάσεων	359

2. Ανίσχυρες αποφάσεις γενικής συνέλευσης.....	360
IV. Διάκριση ελαττωματικών από ανυπόστατες αποφάσεις	
1. Η ανυποστασία δεν αποτελεί νομικό ελάττωμα.....	361
2. Διαφοροποίηση ανυπόστατης απόφασης από ανίσχυρη.....	362
V. Οι κατ' ιδίαν περιπτώσεις ακυρωσίας στο παρόν άρθρο	
1. Διαδικαστικές πλημμέλειες της απόφασης	
α. Χαρακτηριστικά κατ' ιδίαν ρυθμίσεων.....	363
β. Διαδικαστικές πλημμέλειες αποφάσεων	364
γ. Ανάγκη τελλολογικής ερμηνείας	366
2. Μη νόμιμη σύγκληση και συγκρότηση γενικής συνέλευσης	
α. Διευκρινιστικός χαρακτήρας της § 1 εδ. Β'	367
β. Δογματική συνέπεια και ασφάλεια δικαίου.....	369
γ. Παράβαση διατάξεων περί συγκλήσεως.....	370
δ. Συνέλευση όλων των εκάστοτε μετόχων.....	371
ε. Ιδιαίτεροι κανόνες για σύγκληση και συγκρότηση	372
στ. Βαρύτητα ελαττωμάτων συγκρότησης ως κριτήριο	373
3. Μη νόμιμη σύγκληση και ανύπαρκτη σύγκληση	
α. Διαστολή της μη νόμιμης σύγκλησης από την ανύπαρκτη	374
β. Η σύγκληση ως στοιχείο της υπό ευρεία έννοια συγκρότησης.....	376
4. Ουσιαστικές πλημμέλειες της λήψης της απόφασης	
α. Προσπάθεια μείζονος ενίσχυσης της ασφάλειας δικαίου.....	376
β. Η διαστολή ελαττωμάτων σε διαδικασίας και ουσίας	378
γ. Αντίθεση του τρόπου λήψης στο νόμο ή το καταστατικό	379
5. Αιτιώδης σχέση ελαττώματος και λήψης απόφασης	
α. Τελλολογικά οργανωμένες διαδικαστικές πράξεις	382
β. Ανάγκη ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας.....	383
VI. Περιπτώσιολογία ακυρωσίμων αποφάσεων	
1. Μη νόμιμη σύγκληση γενικής συνέλευσης.....	384
2. Μη νόμιμη συγκρότηση γενικής συνέλευσης.....	390
3. Ειδικότερα περί απαρτίας και πλειοψηφίας.....	393
4. Άρνηση παροχής οφειλόμενων πληροφοριών	394
5. Κατάχρηση εξουσίας πλειοψηφίας	396
VII. Περιπτώσεις ex lege αποκλεισμού της ακυρωσίας	
1. Περιορισμένες αριθμητικά περιπτώσεις	405
2. Αποφασιστικός ρόλος στην απαρτία και πλειοψηφία	405
3. Ακυρότητα ή ακυρωσία κατ' ιδίαν ψήφων	407
4. Πλημμέλειες πρακτικού γενικής συνέλευσης	408

5. Ελαττώματα απόφασης διοικητικού συμβουλίου	409
VIII. Ενεργητική νομιμοποίηση προς έγερση αγωγής	
1. Η αιτιολογική έκθεση του νόμου (άρθρο 42)	410
2. Ορισμένη κεφαλαιουχική μειοψηφία ως δικαιούχος	412
3. Ιδιότητα μετόχου κατά την άσκηση και τη συζήτηση της αγωγής.....	414
4. Το διοικητικό συμβούλιο και τα μέλη του.....	416
IX. Παθητική νομιμοποίηση - Αρμόδιο δικαστήριο	418
X. Η έγερση αγωγής ακύρωσης ακυρώσιμης απόφασης	
1. Τρόπος άσκησης δικαιώματος ακύρωσης.....	418
2. Προθεσμία άσκησης δικαιώματος ακύρωσης.....	420
XI. Ενέργεια δικαστικής απόφασης περί ακύρωσης - Δημοσιότητα	
1. Ενέργεια <i>ex nunc</i> και <i>erga omnes</i>	422
2. Δημοσίευση δικαστικής απόφασης.....	423
XII. Η αξίωση αποζημίωσης της § 4 του παρόντος άρθρου	
1. Ο εισαγόμενος κανόνας είναι αναγκαστικού δικαίου	423
2. Υποκείμενα της αξίωσης αποζημίωσης της § 4	426
3. Πρόκληση αιτιώδους ζημίας στον ενάγοντα μέτοχο	429
XIII. Η προσωρινή δικαστική προστασία της διάταξης της § 10	
1. Ειδική και αυτόνομη ρύθμιση του νόμου.....	429
2. Ύπαρξη επείγουσας ανάγκης	430
Άρθρο 35B - Ακυρότητα αποφάσεων της γενικής συνέλευσης	432
I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις στο παρόν άρθρο	
1. Δύο γενικά διατυπωμένοι λόγοι ακυρότητας	
<i>a. Η αιτιολογική έκθεση του ν. 3604/2007</i>	<i>432</i>
<i>β. Οι κατ' ιδίαν λόγοι ακυρότητας αποφάσεων.....</i>	<i>433</i>
2. Διχοτόμηση διατάξεων περί συγκλήσεως	434
II. Ανυπαρξία σύγκλησης γενικής συνέλευσης	
1. Το ειδικό περιεχόμενο της ύπαρξης πρόσκλησης	
<i>a. Τα ελάχιστα στοιχεία της ύπαρξης πρόσκλησης.....</i>	<i>436</i>
<i>β. Διευκρινιστικές παρατηρήσεις</i>	<i>439</i>
2. Δήλωση μετόχου περί διεξαγωγής νόμιμης συνεδρίασης.....	442
III. Περιεχόμενο της απόφασης αντίθετο στο νόμο και το καταστατικό	
1. Κάθε αντίθεση περιεχομένου στο νόμο ή το καταστατικό	443
2. Οι γενικές αρχές του ισχύοντος εταιρικού δικαίου.....	446

IV. Η προβολή της ακυρότητας της απόφασης της συνέλευσης	
1. Δικαστική και εξώδικη προβολή της ακυρότητας	
<i>α. Προβολή ακυρότητας με οποιονδήποτε τρόπο</i>	448
<i>β. Δυνατότητα αναστολής εκτέλεσης άκυρης απόφασης</i>	450
2. Ενεργητική νομιμοποίηση επί προβολής ακυρότητας (§ 4)	
<i>α. Κάθε πρόσωπο έχον έννομο συμφέρον</i>	450
<i>β. Ο μέτοχος δυνάμει της μετοχικής ιδιότητας</i>	451
<i>γ. Διοικητικό συμβούλιο και κατ' ιδίαν μέλη του</i>	453
<i>δ. Τρίτα πρόσωπα ως δικαιούχοι προβολής</i>	454
<i>ε. Παθητική νομιμοποίηση επί αγωγής ακυρότητας</i>	454
<i>στ. Αρμόδιο δικαστήριο - Διαδικασία</i>	455
3. Θεραπεία ακυρότητας αποφάσεων συνελεύσεων (§ 4 εδ. α')	456
4. Περιπτώσεις αποκλεισμού από τη θεραπεία (§ 4 εδ. β')	457
5. Ενέργεια εκδιδόμενης δικαστικής απόφασης	458
6. Δημοσιότητα τελεσίδικης δικαστικής απόφασης	460
7. Επανάληψη («επικύρωση») άκυρης απόφασης	
<i>α. Άρση ή ανάκληση απόφασης γενικής συνέλευσης</i>	460
<i>β. «Επικύρωση» άκυρης απόφασης γενικής συνέλευσης</i>	461
Άρθρο 35γ - Ανυπόστατες αποφάσεις	464
I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	
1. Σχέση του παρόντος άρθρου προς τα άρθρα 35α και 35β	
<i>α. Εννοιολογικές διευκρινίσεις</i>	464
<i>β. Αθεράπευτη νομική ανυπαρξία εις το διηνεκές</i>	467
<i>γ. Μη εφαρμογή άρθρων 35α-35β - Ανυπαρξία συγκρότησης</i>	469
II. Η ανύπαρκτη απόφαση δεν είναι κατ' ακρίβεια απόφαση	
1. Έλλειψη βασικών μορφολογικών γνωρισμάτων	471
2. Έλλειψη στοιχείων του υποστατού της απόφασης	472
III. Οι ρυθμισμένοι στο νόμο λόγοι ανυπόστατου αποφάσεων	474
IV. Αναλογική εφαρμογή της § 2 - Συμπερασματικές διαπιστώσεις	
1. Όργανο είναι η γενική συνέλευση μετόχων	476
2. Βασικά μορφολογικά γνωρίματα του υποστατού του οργάνου	478
3. Συμπερασματικές διαπιστώσεις	481
ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ)	483
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	489

Μέρος Β΄ Ερμηνεία κατ' άρθρο

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3^ο Γενικά συνέλευσεις¹

Άρθρον 25

Τόπος όπου συνέρχεται η γενική συνέλευση²

Η γενική συνέλευση συνέρχεται υποχρεωτικά στην έδρα της εταιρείας ή στην περιφέρεια άλλου δήμου εντός του νομού της έδρας ή άλλου δήμου όμορου της έδρας, τουλάχιστον μια φορά κάθε εταιρική χρήση και εντός έξι (6) το πολύ μηνών από τη λήξη της χρήσης αυτής³. Επί εταιρειών των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε

1. Με το άρθρ. 232 του ν. 4072/2012 ορίζεται ότι: « 1. Όπου στον κ.ν. 2190/1920 και στο ν. 3190/1955 προβλέπεται δημοσίευση σε άλλα έντυπα μέσα, εκτός από το ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ., αυτή μπορεί να αντικαθίσταται με ανάρτηση των δημοσιευτέων πράξεων και στοιχείων στην ιστοσελίδα της εταιρείας, εφόσον η διεύθυνση αυτής έχει καταχωρισθεί στην Μεριδα της εταιρείας. Για την ανάρτηση των παραπάνω πράξεων και στοιχείων στην ιστοσελίδα της εταιρείας ενημερώνεται αμελλητί το οικείο Μητρώο. Προθεσμίες που συνδέονται με δημοσίευση σε άλλα έντυπα μέσα εκτός από το ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ. λογίζεται ότι εκκινούν ή λήγουν από την ημέρα που η εταιρεία ανακοίνωσε στο οικείο μητρώο την ανάρτηση στην ιστοσελίδα. 2. Αν η εταιρεία δε διατηρεί ιστοσελίδα ή δεν έχει καταχωρίσει αυτήν στην Μεριδα της, οι δημοσιεύσεις της προηγούμενης παραγράφου πραγματοποιούνται, εκτός από το ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ., και σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας». Επίσης βλ. τώρα την κατάργηση της δημοσίευσης των καταχωρίσεων του Γ.Ε.ΜΗ στο ΦΕΚ (Εγκ. αριθμ. πρωτ. 5285/16.1.2015). Το άρθρ. 16 του ν. 3419/2005 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 10 § 3 του ν. 3155/2013, η οποία μεταξύ άλλων ορίζει περί του τρόπου πραγματοποίησης της εμπορικής δημοσιότητας και της (μη) αντιταξιμότητας των πράξεων και στοιχείων τα εξής: Ο διαδικτυακός τόπος του Γ.Ε.ΜΗ. αποτελεί το “Εθνικό Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας”. ... Οι δημοσιεύσεις στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. που αφορούν στις κεφαλαιουχικές εταιρίες προβάλλονται σε ειδικό υποκατάλογο υπό τον τίτλο “Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας/ Τεύχος Κεφαλαιουχικών Εταιριών”. ... Τα πρόσωπα και οι ενώσεις δεν μπορούν να αντιτάξουν στους τρίτους τις πράξεις και τα στοιχεία για τα οποία δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις, εκτός αν αποδείξουν ότι οι τρίτοι τα γνώριζαν. Πράξεις ή στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί δεν αντιτάσσονται στους τρίτους πριν περάσουν δέκαπέντε ημέρες από τη δημοσίευση, εφ’ όσον οι τρίτοι αποδεικνύουν ότι δεν ήταν δυνατόν να τα γνωρίζουν.
2. Το άρθρ. 25 αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 34 ν. 3604/2007. Με το ίδιο άρθρο προστέθηκε και ο παραπάνω τίτλος του. “Τόπος όπου συνέρχεται η γενική συνέλευση” είναι ο τόπος των συνεδριάσεων της. “Γενική συνέλευση” είναι το όργανο το οποίο δραστηριοποιείται με τη λήψη αποφάσεων σε συνεδριάσεις. Βλ. και π.κ. υπό Ι 1.
3. Όσον αφορά τον όμορο δήμο και την ανάγκη για ευχερή προσβασιμότητα του τόπου συνεδρίασης βλ. *Μούζουλα*, ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση κ.λπ., 2008, σελ. 392, *Αντωνόπουλο*, Δίκαιο ΑΕ & ΕΠΕ, Β΄ έκδ., σελ. 447. Για τη διάρκεια της εταιρικής χρήσης βλ. άρθρ. 42 §§ 1 και 2. Στην πράξη η εταιρική χρήση αρχίζει κατά κανόνα την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους και λήγει την 31 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Για δε το προϊσχύσαν δίκαιο βλ. ενδεικτικά *Παπαγιάννη*, ΔικΑΕ, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 1997, άρθρο 25, σελ. 403, *Λεβαντή*, Ανών. Εταιρ., 10η, σελ. 704 επ.

χρηματιστήριο, που εδρεύει στην Ελλάδα, η γενική συνέλευση μπορεί να συνέρχεται και στην περιφέρεια του δήμου, όπου βρίσκεται η έδρα του χρηματιστηρίου. Επί εταιρειών των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο ή δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας προσφοράς, είτε στο πλαίσιο κάλυψης μετοχικού κεφαλαίου είτε στο πλαίσιο διάθεσης υφιστάμενων μετοχών, το καταστατικό μπορεί να επιτρέπει στη γενική συνέλευση να συνέρχεται και σε άλλο τόπο κείμενο στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή. Τούτο είναι επιτρεπτό και χωρίς σχετική πρόβλεψη των δημιουργών του καταστατικού, όταν στη συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου με δικαίωμα ψήφου και δεν αντιλέγει κανείς στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και τη λήψη αποφάσεων⁴.

I. Τόπος συνεδριάσεων γενικής συνέλευσης

1. Συνεδρίαση σε τόπο του δήμου εντός ή εκτός έδρας

a. Συνεδρίαση σε τόπο του δήμου της έδρας ή όμορου δήμου

(α) Νόμιμη συγκρότηση σε όργανο για κάθε νέα συνέλευση

Όπως είδαμε, η γσ είναι όργανο που συνέρχεται (συνεδριάζει) περιοδικά και, διαφορετικά από το δσ, οφείλει κάθε φορά να συνέρχεται σε ορισμένο τόπο/χρόνο και να συγκροτείται σε όργανο κατά το νόμο και το καταστατικό. Η επιλογή του εναπόκειται κατ' αρχήν στην εξουσία (ευχέρεια) του δσ, το οποίο οφείλει να τον επιλέγει σε συμφωνία με το νόμο και το καταστατικό και τις αρχές της επιμελούς άσκησης των καθηκόντων (βλ. όμως και άρθρ. 39 § 1). Η συνεδρίαση των μετόχων είναι κατά το παρόν άρθρο αναγκαίο λειτουργικό στοιχείο του οργάνου της γσ. Η πραγματοποίησή της απαιτεί κατά το σχολιαζόμενο άρθρο συνεύρεση των μετόχων σε ορισμένο τόπο και χρόνο προς σύσκεψη, υποβολή προτάσεων και ανταλλαγή απόψεων, συζήτηση και λήψη αποφάσεων. Η παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού για τον τόπο της συνεδρίασης στην πρόσκληση του δσ συνεπάγεται την ακυρωσία της λαμβαν-

4. Για το προϊσχύσαν δίκαιο βλ. ενδεικτικά Παπαγιάννη, ΔικΑΕ, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 1997, άρθρο 25, σελ. 402 επ. Βλ. και άρθρ. 1 § 2 της από 29.5.2012 ΠΝΠ που έχει ως εξής: 2. Τα πιστωτικά ιδρύματα με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών που έχουν λάβει παράταση στην προθεσμία δημοσιοποίησης των ετήσιων οικονομικών τους εκθέσεων, δύνανται να συγκαλούν την ετήσια γενική συνέλευση των μετόχων τους εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της παράτασης αυτής, κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 25 του κ.ν. 2190/1920. Η ημερομηνία δημοσίευσης ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και σύγκλησης γενικής συνέλευσης των μετόχων των θυγατρικών εταιριών των νομικών προσώπων του πρώτου εδαφίου, οι οποίες δραστηριοποιούνται στο χρηματοοικονομικό τομέα, δύνανται να παρατείνεται αντιστοίχως. Επίσης βλ. το άρθρ. 21 ν. 4161/2013: Ειδικά για τη χρήση που έληξε στις 31.12.2012, οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρ. 25 του κ.ν. 2190/1920, στην § 3 του άρθρ. 10 του ν. 3190/1955 και στην § 2 του άρθρ. 69 του ν. 4072/2012 για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης παρατείνονται μέχρι τις 31.7.2013.

νόμηνης απόφασης. Δεν έχει σημασία αν η παραβιαζόμενη διάταξη είναι αναγκαστικού ή ενδοτικού δικαίου⁵. Η λειτουργία της γσ και η άσκηση των αναφερθέντων μετοχικών δικαιωμάτων σ' αυτήν προϋποθέτουν τη νόμιμη συγκρότησή της σε όργανο δηλ. κατά κανόνα απαιτείται νόμιμη σύγκλησή της, αναγγελία/νομιμοποίηση των μετόχων προς συμμετοχή σ' αυτήν και ύπαρξη της απαιτούμενης απαρτίας.

Όπως αναφέρθηκε, όργανο του ν.π. της εταιρίας είναι η γσ των μετόχων, η οποία συγκροτείται σε όργανο και συνεδριάζει (άπαξ ή πολλές φορές, βλ. και τη λ. συνεδρία) προκειμένου να ασκήσει τα καθήκοντά της. Σύμφωνα με τη νέα διατύπωση (άρθρ. 34 ν. 3604/2007) και την ως προς ορισμένα σημεία της νέα ρύθμιση του παρόντος άρθρου, καταργείται η ανάγκη προηγούμενης άδειας της αρχής για τη συνεδρίαση της γσ εκτός της έδρας της εταιρίας και μπορεί να ειπωθεί ότι θεσπίζεται ως κανόνας η ανάγκη συνεδρίασής της στην έδρα της εταιρίας. Σύμφωνα με την αιτιολ. έκθεση ν. 3604/2007, το παρόν άρθρ. 25 αναμορφώνεται. Σε σύγκριση με το προϊσχύσαν δικαιο η γραμματική διατύπωση της νέας ρύθμισης είναι ελαστικότερη⁶. Ρυθμίζονται με ελαστικότερο τρόπο τα ζητήματα που αφορούν στο τόπο συνεδρίασης της γσ και δεν απαιτείται πλέον ειδική άδεια του υπουργού προκειμένου να συνεδριάζει σε άλλο τόπο πέραν της έδρας της εταιρίας⁷.

(β) Συνεδρίαση εντός και εκτός εταιρικής έδρας

Ο παραπάνω κανόνας συνοδεύεται από τις εξής δυνατές αποκλίσεις: Πρώτον, από την *ex lege* ευχέρεια να συγκαλείται η γσ σε οποιοδήποτε τόπο του δήμου εντός του νομού της έδρας της εταιρίας ή σε οποιοδήποτε άλλο δήμο όμορο του δήμου της έδρας δηλ. ακόμη και εκτός του νομού της έδρας (εδ. α')⁸. Η άσκηση της παραπάνω ευχέρειας ή επιλογής ανήκει στην κρίση του εκάστοτε συγκαλούντα δηλ. του δσ και του δικαστηρίου (άρθρ. 39 § 1 εδ. δ'). Η εν λόγω διακριτική εξουσία είναι δέσμια υπό την έννοια της άσκησής της έτσι ώστε να εξυπηρετεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την προσέλευση των μετόχων στη συνεδρίαση. Τούτο προφανώς δεν σημαίνει ότι ο συγκαλών οφείλει να αιτιολογεί την εκάστοτε επιλογή του τόπου, όμως, η εξαγόμενη κρίση του, περί επιλογής ενός άλλου τόπου εκτός της έδρας, μπορεί να ελέγχεται ως προς το

5. Επίσης ακυρώσιμη είναι η απόφαση που λαμβάνεται σε συνέλευση που πραγματοποιείται σε τόπο (ή οίκημα) διαφορετικό από τον οριζόμενο στην πρόσκληση, εκτός εάν παρίσταται ή αντιπροσωπεύεται το σύνολο του μ.κ. και ουδείς μέτοχος αντιλέγει (άρθρ. 26 § 3). Βλ. και Παπαπαναγιώτου, 'Όργανον γενικής συνελεύσεως αε, τόμ. Α2, 2010, σελ. 756 επ. Βλ. εκτενώς υπό το άρθρ. 35α.

6. Βλ. και Αντωνόπουλο εις Ανών.Εταιρ. (επιμ. Αντωνόπουλου-Μούζουλα), ΙΙ, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 1 επ., Κουλορίδα, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 1 επ., Μούζουλα, Ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση κ.λπ., 2008, σελ. 391 επ.

7. Βλ. και Μούζουλα, Ν. 3604/2007 κατ' άρθρο ερμηνεία, σελ. 391 επ., Αντωνόπουλο εις Ανών.Εταιρ. (επιμ. Αντωνόπουλου-Μούζουλα), ΙΙ, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 1 επ., Κουλορίδα, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 1 επ., Λεβαντή, Ανών. εταιρ., 10η, σελ. 697 επ.

8. Αν και ο παρών νόμος δεν περιέχει σχετική διάταξη πρέπει να γίνει δεκτό ότι κατ' αρχήν επιτρέπεται να ορίζεται στο καταστατικό μη "εισηγμένων" εταιριών ότι η γσ των μετόχων συνεδριάζει αποκλειστικά στην έδρα της εταιρίας. Για τα ισχύοντα στη Γερμανία βλ. ενδεικτικά *MiKo AktG/Kubis* § 121 Rn. 55 επ.

κατά πόσο αυτή διευκολύνει ή δυσχεραίνει την προσέλευση⁹. Δεύτερον, επί εταιριών των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο εδρεύον στην Ελλάδα, η γσ μπορεί να συνέρχεται και στην περιφέρεια του δήμου στον οποίο βρίσκεται η έδρα του χρηματιστηρίου (εδ. β΄)¹⁰. Τρίτον, επί εταιριών των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο ή δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας προσφοράς, είτε στο πλαίσιο κάλυψης μ.κ. είτε στο πλαίσιο διάθεσης υφιστάμενων μετοχών, δύναται το καταστατικό να επιτρέπει τη συνεδρίαση της γσ και σε άλλο τόπο κείμενο στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή (εδ. γ΄). Μάλιστα, η δυνατότητα αυτή παρέχεται από το νόμο και χωρίς σχετική πρόβλεψη του καταστατικού, όταν στη συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο (scil. γίνονται φορείς του συνόλου) του μ.κ. με δικαίωμα ψήφου και ουδείς των παρόντων αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και τη λήψη των αποφάσεων (εδ. δ΄).

(γ) Αναλογική εφαρμογή διατάξεων στην εισηγμένη

Κατά το νόημα της μόλις αναφερθείσας διάταξης του εδ. δ΄ πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ρύθμισή της αναφέρεται κατ' αρχήν στις μη εισηγμένες εταιρίες (εδ. γ΄), όχι και στις εισηγμένες του εδ. β΄, στις οποίες άλλωστε οι πιθανότητες ύπαρξης καθολικής γσ είναι ελάχιστες και στην πράξη ανύπαρκτες. Τυχόν δε εμφάνιση μιας τέτοιας περίπτωσης πρέπει να αντιμετωπίζεται μάλλον μέσω της αναλογικής εφαρμογής της ρύθμισης της ως άνω διάταξης του εδ. δ΄. Επομένως, σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση, η συνεδρίαση της γσ των εν λόγω μη εισηγμένων εταιριών στην αλλοδαπή είναι δυνατή όταν υφίσταται σχετική καταστατική πρόβλεψη ή όταν η γσ είναι καθολική και ουδείς των μετόχων αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και τη λήψη αποφάσεων.

Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου δεν επάγονται αλλαγή στον τρόπο σύγκλησης της γσ, ούτε στο συγκαλούν όργανο, το οποίο δεσμεύεται από τις ρυθμίσεις του νόμου και του καταστατικού. Στις δε περιπτώσεις του άρθρ. 39 § 1 ο ορισμός του τόπου γίνεται προφανώς με την σχετική απόφαση του δσ άλλως με την απόφαση του δικαστηρίου¹¹. Η παραπάνω καταστατική αυτονομία των εταιριών πρέπει, σύμφωνα με τον τεθέντα γενικό κανόνα (βλ. τόμ. Ι, Μέρος Α΄ υπό VI 3), να γίνει δεκτή και προς την αντίθετη κα-

9. Βλ. επ' αυτού και *Αντωνόπουλο* εις *Ανών.Εταιρ.* (επιμ. *Αντωνόπουλου-Μούζουλα*), II, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. δ, *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 5.

10. Το χρηματιστήριο αποτελεί μία πλήρως οργανωμένη αγορά κεφαλαίου. Για την «οργανωμένη αγορά» βλ. το άρθρ. 2 ν. 3606/2007: Πολυμερές σύστημα το οποίο (α) τελεί υπό τη διεύθυνση ή τη διαχείριση διαχειριστή αγοράς, (β) επιτρέπει ή διευκολύνει την προσέγγιση πλειόνων συμφερόντων τρίτων για την αγορά και την πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων, εντός του συστήματος και σύμφωνα με τους κανόνες του οι οποίοι δεν παρέχουν διακριτική ευχέρεια, κατά τρόπο καταλήγοντα στη σύναψη σύμβασης σχετικής με χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία είναι εισηγμένα προς διαπραγμάτευση, βάσει των κανόνων και των συστημάτων του, και (γ) έχει λάβει άδεια λειτουργίας και λειτουργεί κανονικά σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου στ΄ του πρώτου μέρους του νόμου αυτού. Βλ. επ' αυτού και *Αυγητίδη*, Η εισηγμ. αε, 2η, σελ. 19 επ., *Αντωνόπουλο* εις *Ανών.Εταιρ.* (επιμ. *Αντωνόπουλου-Μούζουλα*), II, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 2 επ., *Μούζουλα*, Ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση κ.λπ., 2008, σελ. 393, *Τουντόπουλο*, Δίκαιο κεφαλαιαγοράς, 2015, ιδίως 49 επ.

11. Βλ. *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ. περ. 6, *Αλεξανδρίδου*, Δίκ. εμπορ. εταιρ., τεύχ. Β΄, γ΄ έκδ., 2009, σελ. 138.

τεύθυνση δηλ. ως προς τον (μέσω σχετικών ρητρών) περιορισμό ή την κατάργησή της και την καθιέρωση της αποκλειστικότητας του τόπου της έδρας της εταιρίας ως τόπου συνεδρίασης της γσ των μετόχων¹². Σε μια τέτοια περίπτωση θα πρόκειται για κανονιστική καταστατική ρύθμιση του τόπου συνεδρίασης της γσ, η οποία δεσμεύει όχι μόνο τον εκάστοτε συγκαλούντα αλλά και τους μετόχους και τα όργανα του ν.π. της εταιρίας. Εν προκειμένω είναι εύλογο να γίνει δεκτό ότι, κατά την εικαζόμενη βούληση των εταίρων, τα παραπάνω ισχύουν και όσον αφορά τα προ της ισχύος του ν. 3604/2007 καταρτισθέντα καταστατικά, τα οποία δεν τροποποιήθηκαν κατά τη μεταβατική περίοδο που ο νόμος αυτός προέβλεπε¹³.

(δ) Αποφάσεις κατόπιν συνεδρίασης ή χωρίς συνεδρίαση

Οι αποφάσεις της γσ λαμβάνονται κατά κανόνα σε συνέλευση. Ως συλλογικό περιοδικό όργανο η γσ πρέπει κάθε φορά να συνέρχεται σε ορισμένο τόπο και χρόνο κατόπιν συγκλήσεως (και προσκλήσεως όλων των μετόχων), να συγκροτείται σε όργανο νομίμως και να λαμβάνει αποφάσεις συλλογικά. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου απαιτούν ως αναγκαίο στοιχείο της γσ πραγματική συνέλευση (συγκέντρωση) των μετόχων προς λήψη αποφάσεων επί θεμάτων της εταιρίας. Η συνέλευση των μετόχων είναι υποχρεωτική και μπορεί να λαμβάνει χώρα αυτοπροσώπως ή με αντιπροσώπους σε ορισμένο τόπο και χρόνο (*ius cogens*)¹⁴. Με εξαίρεση την περίπτωση του άρθρ. 32 § 3, που η απόφαση μπορεί να λαμβάνεται γραπτώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι στο ισχύον δίκαιο δεν υφίσταται «γενική συνέλευση» των μετόχων χωρίς συνεδρίαση (συνέλευση). Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρ. 2 § 1 περίπτ. θ' του νόμου, το καταστατικό πρέπει να περιέχει διατάξεις για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των γσ. Πρόκειται για πρόβλεψη ιδιαίτερα σημαντική για την κατά το νόμο λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γσ. Εντούτοις, και όσον αφορά τη διάταξη αυτή, ισχύει η γενική ρύθμιση της § 1α του άρθρ. 2 του παρόντος νόμου, σύμφωνα με την οποία το καταστατικό δεν απαιτείται να περιέχει διατάξεις, έστω και αν αναφέρονται στα θέματα της § 1, εφόσον αποτελούν απλώς επανάληψη ισχυουσών διατάξεων του νόμου, εκτός εάν εισάγεται επιτρεπτή παρέκκλιση από αυτές. Κατά τη ρύθμιση

12. Η καταστατική αυτονομία των εταίρων δύναται επίσης να συμπληρώνει, εντός των ορίων του νόμου, την οργάνωση της αε, πράγμα που για προφανείς λόγους ισχύει σε ευρύτερη έκταση για “μικρές” αε και σε μικρότερη έκταση στις αε ευρείας μετοχικής σύνθεσης. Το οργανωτικό τμήμα του καταστατικού έχει ως γνωστό κανονιστικό ή ρυθμιστικό χαρακτήρα. Ο χαρακτήρας αυτός του καταστατικού έγκειται πρωτίστως στη θέσπιση κανόνων οργάνωσης και λειτουργίας της αε, οι οποίοι δεσμεύουν τα όργανα και τους μετόχους, παρόντες και μέλλοντες, και τους οποίους οι εκάστοτε συναλλασσόμενοι οφείλουν κατ' αρχήν να σέβονται (βλ. και άρθρ. 22). Πρβλ. και *Γεωργακόπουλο*, Το δίκ. των εταιρ., II σελ. 104.

13. Βλ. και *Μούζουλα*, Ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση, 2008, σελ. 651 επ.

14. Για τη διάταξη του άρθρ. 32 § 3 βλ. υπό το άρθρ. 32, ενώ οι περιπτώσεις της εξ αποστάσεως (on line) συμμετοχής των μετόχων στη γσ και της ψηφοφορίας με ηλεκτρονικά μέσα ή με αλληλογραφία δεν είναι κατ' ακρίβεια αντίθετες με την έννοια της συνέλευσης (συνάθροισης) των εταίρων (βλ. άρθρα 28 επ.). Βλ. *Σκαλίδη*, ΕΤΡΑΕΧρΔ 2004, 29 επ., *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 23, *Αντωνόπουλο*, Ανών. εταιρ., II, ό.π., άρθρο 25 αρ.περ. 6. Βλ. και *Hannigan*, *Company Law*, third edition, 2012, σελ. 327, *Mayson, French & Ryan*, *Company Law*, 24th Edition 2007-2008, σελ. 360, 389.

αυτή γίνεται για την εγκυρότητά τους αναγκαία μόνον η συμπερίληψη εκείνων των ρυθμίσεων που παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του νόμου (βλ. άρθρα 25-35)¹⁵. Όμως, οι σχετικές ρυθμίσεις του νόμου, είναι κατά κανόνα ελλιπείς.

Σύμφωνα με το εδ. α΄ του σχολιαζόμενου άρθρου, η γσ συνέρχεται υποχρεωτικά στην έδρα της εταιρίας ή στην περιφέρεια άλλου δήμου εντός του νομού της έδρας ή άλλου δήμου όμορου της έδρας, τουλάχιστον μία φορά για κάθε εταιρική χρήση και εντός έξι (6) το πολύ μηνών από τη λήξη της χρήσης αυτής. Ο τόπος συνεδρίασης πρέπει να είναι συγκεκριμένος, να ευρίσκεται στον δήμο (ή την κοινότητα) της έδρας (βλ. άρθρ. 6) ή στην περιφέρεια άλλου δήμου του νομού της έδρας ή άλλου όμορου δήμου (εδ. 1)¹⁶. Στην παραπάνω διάταξη, ο νόμος έχει υπ' όψη την «τακτική» γσ (βλ. Μέρος Α΄ υπό IV 3).

(ε) Συνεδρίαση γενικής συνέλευσης σε όμορο δήμο

Η διάταξη αυτή επιτάσσει αφ' ενός την υποχρεωτική συνεδρίαση της γσ στην έδρα της εταιρίας ή στην περιφέρεια άλλου δήμου εντός του νομού της έδρας ή άλλου δήμου όμορου της έδρας (βλ. και άρθρ. 6 του νόμου) και αφ' ετέρου την υποχρεωτική συνεδρίαση της γσ τουλάχιστον μία φορά για κάθε εταιρική χρήση και εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της χρήσης αυτής (βλ. άρθρα 34 και 35). Ο τόπος συνεδρίασης μπορεί, εντός του πλαισίου του νόμου, να προδιορίζεται εγγύτερα στο καταστατικό της εταιρίας και πάντως απαιτείται να προσδιορίζεται επακριβώς στην πρόσκληση του συγκαλούντος οργάνου (βλ. άρθρ. 26). Έτσι τόπος συνεδρίασης της γσ μπορεί να ορίζεται το γραφείο ενός δικηγόρου ή ενός συμβολαιογράφου πράγμα που γίνεται σκόπιμο όταν η συνέλευση είναι ή αναμένεται να είναι μονοπρόσωπη (βλ. και άρθρ. 32 § 2), εφ' όσον βεβαίως ο τόπος όπου αυτό βρίσκεται είναι μεταξύ εκείνων που μπορεί να συνεδριάζει η γσ (βλ. και την ερμηνεία του άρθρ. 26). Το συγκαλούν όργανο έχει την ευχέρεια επιλογής με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των μετόχων και την διευκόλυνση της συμμετοχής τους στη συνεδρίαση¹⁷.

Έτσι, εάν το καταστατικό ορίζει, κατά το άρθρ. 6 του παρόντος νόμου, ένα δήμο ή μία κοινότητα της ελληνικής επικράτειας ως εταιρική έδρα, η επιλογή της πόλης μεταξύ των πόλεων του δήμου ή του όμορου δήμου απόκειται στο συγκαλούν (ή προσκαλούν, κατά το άρθρ. 26) όργανο. Συγκαλούν την γσ όργανο είναι κατ' αρχήν το δσ· ασφαλώς, και η μειοψηφία μετόχων κατά το άρθρ. 39 § 1, όμως, στην περίπτωση αυτή,

15. Οι διατάξεις αυτές αποτελούν κατά βάση αναγκαστικό δίκαιο (*ius cogens*). Το καταστατικό δύναται να περιλαμβάνει πρόσθετες διατάξεις, οι οποίες παρεκκλίνουν από τις ρυθμίσεις του νόμου υπό τους όρους που αναφέρθηκαν αλλού. Βλ. επ' αυτού εκτενώς τόμ. Ι, Μέρος Β΄, υπό τα άρθρα 1 και 2. Επίσης βλ. *Καραβά*, Εγχειρ θεωρητ. και πρακτ. περί αε, τόμ. Β΄, 1938, σελ. 2 επ.

16. Όσον αφορά τα ισχύοντα για τα ζητήματα αυτά, υπό την διαφορετική γραμματική διατύπωση και ρύθμιση του προϊσχύσαντος δικαίου, βλ. ενδεικτικά *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 2 επ., *Μούζουλα*, Ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση κ.λπ., 2008, σελ. 394, *Λεβαντή*, *Ανών. Εταιρ.*, 10η, σελ. 720 επ.

17. Η άσκηση της εν λόγω ευχέρειας επιλογής ελέγχεται με βάση τα οργανικά καθήκοντα επιμέλειας και πίστης του συγκαλούντος έναντι της εταιρίας. Βλ. και *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 5, *Παπαπαναγιώτου*, Όργανον γενικής συνελεύσεως αε, τόμ. Α2, 2010, σελ. 754 επ.

ο νόμος ορίζει ρητώς ότι ο τόπος, ο χρόνος και η ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης ορίζονται από το δικαστήριο¹⁸. Επιπροσθέτως, γίνεται δεκτό ότι το καταστατικό της εταιρίας, δύναται, κατά το άρθρ. 2 § 1 περίπτ. θ', να εξειδικεύει την παραπάνω ρύθμιση και εντός του πλαισίου της να κατονομάζει μία ή περισσότερες πόλεις ως δυνατούς τόπους συνεδρίασης¹⁹.

β. Συνεδρίαση στην έδρα του χρηματιστηρίου

Σύμφωνα με τη διάταξη του εδ. β' του παρόντος άρθρου, σε εταιρίες, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο που εδρεύει στην Ελλάδα, η γσ μπορεί να συνέρχεται και στην περιφέρεια του δήμου όπου βρίσκεται η έδρα του χρηματιστηρίου. Τόπος συνεδρίασης της συνέλευσης στις εταιρίες αυτές είναι ορισμένος τόπος της περιφέρειας του δήμου της έδρας του χρηματιστηρίου²⁰.

γ. Συνεδρίαση γενικής συνέλευσης στην αλλοδαπή

Σύμφωνα με τη διάταξη του εδ. γ' του παρόντος άρθρου, σε εταιρίες των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο ή δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας προσφοράς, είτε στο πλαίσιο κάλυψης μ.κ. είτε στο πλαίσιο διάθεσης υφιστάμενων μετοχών, μπορεί το καταστατικό να επιτρέπει στη γσ να συνέρχεται και σε άλλο τόπο κείμενο στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή. Η προκείμενη διάταξη εισάγει προφανώς παρέκκλιση από την αυστηρή ρύθμιση του ως άνω εδ. α' και ορίζει ότι σε μη «εισηγμένες» εταιρίες ή σε εταιρίες, των οποίων οι μετοχές δεν έχουν γίνει αντικείμενο δημόσιας προσφοράς κ.λπ., δύναται το καταστατικό να επιτρέπει τη συνεδρίαση της γσ και σε άλλο τόπο στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή²¹. Τούτο προφανώς γίνεται για την εξασφάλιση της δυνατότητας καταστατικής προσαρμογής της εκάστοτε σύγκλησης (πρόσκλησης) στις ιδιαίτερες συνθήκες της εταιρίας και ικανοποίηση πρακτικών αναγκών (όλων ή της πλειονότητας) των μετόχων, προκειμένου οι τελευταίοι να διευκολύνονται ως προς τη συμμετοχή τους στην συνεδρίαση και την αρτιότερη διεξαγωγή της συγκαλούμενης γσ. Η αρχή της προτεραιότητας της περιφέρειας της έδρας της

18. Βλ. και *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 6, *Μούζουλα*, Ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση κ.λπ., 2008, σελ.394 επ.

19. Ο αρμοδίως επιλεγόμενος τόπος συνεδρίασης είναι ενιαίος και ισχύει για ολόκληρη τη συνεδρίαση, από την έναρξη μέχρι το πέρας (βλ. άρθρ. 32). Σύμφωνα με ειδική ρύθμιση του νόμου δεν είναι νέα συνεδρίαση η μετ' αναβολή συνεχιζόμενη η οποία συνεδριάζει υποχρεωτικά στον ίδιο τόπο (βλ. άρθρ. 39 § 3 εδ, β'). Βλ. και *Μούζουλα*, Ν. 3604/2007 κατ' άρθρο ερμηνεία, σελ. 391 επ. Βλ. επ' αυτού και π.π. Μέρος Α' υπό Ι 3 επ.

20. Η διάταξη του εδ. β' του παρόντος άρθρου, περί δυνατότητας των «εισηγμένων» εταιριών να συνέρχονται και στην περιφέρεια του δήμου όπου βρίσκεται η έδρα του χρηματιστηρίου, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι αναγκαστικού δικαίου. Επομένως το καταστατικό της εταιρίας δεν μπορεί να αποκλείει τη δυνατότητα αυτή. Βλ. και *Αυγητίδη*, Η εισηγμένη αε, σελ. 97 επ., *Αντωνόπουλο* εις *Ανών.Εταιρ.* (επιμ. Αντωνόπουλου-Μούζουλα), ΙΙ, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 2.

21. Το οίκημα της συνεδρίασης της γσ αποτελεί αναγκαίο στοιχείο της πρόσκλησης (και της σύγκλησης) της γσ κατά το άρθρ. 26 § 2. Η επιλογή του ανήκει στο προσκαλούν (και συγκαλούν) όργανο. Μετά ταύτα τυχόν αλλαγή του οικήματος επιτρέπεται μόνο κατόπιν αποφάσεως της ίδιας της συνεδριάζουσας γσ. Βλ. άρθρ. 26.

εταιρίας ή του όμορου δήμου χάριν της ομαλότερης διεξαγωγής της συνεδρίασης της γσ των μετόχων, όπως και ο σεβασμός της σχετικής καταστατικής ρύθμισης των μετόχων, αποτελούν τα ισχύοντα κριτήρια ερμηνείας των καταστατικών ρητρών για τον τόπο διεξαγωγής της συνεδρίασης. Με βάση τα ίδια κριτήρια πρέπει να κρίνονται και οι υπάρχουσες σχετικές διατάξεις παλαιότερων καταστατικών, μη προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις του ν. 3604/2007²².

δ. Συνεδρίαση καθολικής γενικής συνέλευσης

Περαιτέρω, η διάταξη του εδ. δ΄ του παρόντος άρθρου ορίζει ότι η μόλις αναφερθείσα δυνατότητα συνεδρίασης της γσ σε άλλο τόπο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής είναι επιτρεπτή, ακόμη και χωρίς τη σχετική πρόβλεψη των δημιουργών του (αρχικού ή του τροποποιημένου) καταστατικού, όταν στη συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο του κεφαλαίου με δικαίωμα ψήφου και ουδείς αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και τη λήψη αποφάσεων (βλ. και άρθρ. 26 § 3). Η δυνατότητα της καθολικής γσ να προσδιορίζει τον τόπο συνεδρίασης, ανεξάρτητα από το νόμο και το καταστατικό, συνδέεται με τον χαρακτήρα της ως καθολικής γσ και είναι απόρροια της εξουσίας που αυτή αποκτά από το νόμο προς αυτοργάνωση²³.

II. Χρόνος συνεδρίασης γενικής συνέλευσης

1. Χρόνος συνεδρίασης τακτικής γενικής συνέλευσης

Παρά τον τίτλο του παρόντος άρθρου, το περιεχόμενό του ρυθμίζει όχι μόνο τον τόπο αλλά και τον χρόνο συνεδρίασης της γσ. Ο ορισμός του χρόνου περιλαμβάνει το έτος, τον μήνα, την ημέρα και την ώρα της (κοινής) συνεδρίασης των μετόχων (βλ. § 2). Τα στοιχεία αυτά απορρέουν όχι μόνο από τον σκοπό που ο ορισμός του υπηρετεί αλλά και από τη ρύθμιση του άρθρ. 26 § 1. Σύμφωνα με το εδ. α΄, η γσ συνέρχεται υποχρεωτικά τουλάχιστον μία φορά για κάθε εταιρική χρήση και δη εντός έξι (6) το πολύ μηνών από τη λήξη της χρήσης αυτής (για τη διάρκεια της τελευταίας βλ. άρθρ. 42)²⁴.

Πρόκειται για την αποκαλούμενη «τακτική» γσ, η οποία συνήθως είναι ετήσια δηλ. λαμβάνει χώρα άπαξ σε κάθε εταιρική χρήση και έχει από το νόμο υποχρεωτικά ορι-

22. Η διευκόλυνση της συμμετοχής των μετόχων στη συνεδρίαση μπορεί, ιδίως σε περιπτώσεις ερμηνευτικών αμφιβολιών, να γίνεται το αποφασιστικό κριτήριο. Πρβλ. και Αντωνόπουλο εις Ανών. Εταιρ. (επιμ. Αντωνόπουλου-Μούζουλα), II, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 3, *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ. I, άρθρο 25 αρ.περ. 7.

23. Βλ. και Αντωνόπουλο εις Ανών.Εταιρ. (επιμ. Αντωνόπουλου-Μούζουλα), II, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 1 επ. Για το γερμαν. δίκαιο βλ. *Barz*, in *Grosskomm. AktG*, 1973, § 119 Anm. 5 με παραπομπές.

24. Η μετά την πάροδο του ως άνω εξαμήνου σύγκληση της γσ με τα αναφερόμενα στο κείμενο θέματα Η.Δ. δεν αφαιρούν από τη γσ τον χαρακτήρα της ως «τακτικής». Ο τυχόν διαφορετικός χαρακτηρισμός της από το δσ δεν έχει σημασία. Βλ. επ' αυτών και Αντωνόπουλο εις Ανών.Εταιρ. (επιμ. Αντωνόπουλου-Μούζουλα), II, 2013, άρθρο 25 αρ.περ. 6 επ. με παραπομπές, *Παναγιώτου*, Το δικαίωμα ψήφου, σελ. 127 επ. Βλ. π.π. Μέρος Α΄ υπό IV 3.

σμένα ελάχιστα θέματα ως Η. Δ. (βλ. άρθρα 34 και 35). Εντός του παραπάνω χρονικού αυτού πλαισίου, το συγκαλούν (ή προσκαλούν) όργανο προσδιορίζει τον μήνα, την ημέρα, την ώρα έναρξης και το οίκημα της συνεδρίασης. Ο ορισμός της ημέρας και της ώρας της συνεδρίασης είναι αναγκαίες, τόσο για την πραγματοποίηση της συνεδρίασης των μετόχων όσο και για την εξασφάλιση της δυνατότητας άσκησης των μετοχικών δικαιωμάτων σ' αυτήν (βλ. και την ερμηνεία του άρθρ. 35B §§ 1 και 2). Επιπροσθέτως, το ίδιο το καταστατικό της εταιρίας δύναται να περιλαμβάνει ειδικότερες (θετικές ή αρνητικές) σχετικές ρυθμίσεις, ακόμη και να ορίζει το ίδιο τον μήνα, την ημέρα, την ώρα και το οίκημα της συνεδρίασης της τακτικής γσ. Σε περίπτωση που το καταστατικό ορίζει μόνο ορισμένα από τα ως άνω απαιτούμενα στοιχεία πρέπει η πρόσκληση του δσ σε συνεδρίαση να προσδιορίζει τα υπόλοιπα²⁵.

2. Χρόνος συνεδρίασης έκτακτης γενικής συνέλευσης

Στην παραπάνω διάταξη της § 1 ορίζεται ότι η γσ συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά για κάθε εταιρική χρήση και εντός το πολύ εξ (6) μηνών από τη λήξη της. Από τη ρύθμιση αυτή συνάγεται ότι, πέραν της υποχρεωτικής αυτής συνέλευσης («τακτικής»), η τελευταία δύναται κατά τη διάρκεια της εταιρικής χρήσης να συνέρχεται και εκτάκτως προκειμένου να συζητήσει και να λάβει αποφάσεις για οποιοδήποτε ζήτημα της εταιρίας (βλ. π.π. Μέρος Α' υπό IV 3). Η σύγκλησή της γίνεται κατά κανόνα από το δσ, όμως, κατ' εξαίρεση, μπορεί να προκαλείται/διενεργείται από τη μειοψηφία των μετόχων ή κατόπιν αιτήσεως των ελεγκτών της εταιρίας (βλ. άρθρα 39 § 1, 36 § 2 και 47)²⁶. Όσον αφορά τα στοιχεία του προσδιορισμού του χρόνου συνεδρίασης της έκτακτης γσ ισχύουν όσα αναφέρθηκαν αμέσως παραπάνω (βλ. υπό II 1).

3. Αναβολή και διακοπή της οριζόμενης συνεδρίασης

α. Διάκριση μεταξύ αναβολής και διακοπής

Ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος χρόνος της αρξάμενης συνεδρίασης μπορεί να μετατίθεται για αργότερα. Τούτο μπορεί να αποφασίζεται από τον πρόεδρο ή τη γσ. Ο πρόεδρος της γσ κηρύσσει την έναρξη και τη λήξη των εργασιών της, επιπλέον όμως αποφασίζει/αναγγέλλει τη διακοπή και την αναβολή της. Πρόκειται για έννοιες που χαρακτηρίζουν τη συντελούμενη συνεδρίαση της εκάστοτε συγκαλούμενης γσ. Όπως είδαμε, διακοπή της διαδικασίας της συνεδρίασης της γσ, είναι η προσωρινή παύση της διεξαγωγής των εργασιών της και, κατά κανόνα, η συνέχιση της τυπικής διαδικασίας λήψης αποφάσεως σε μεταγενέστερο χρόνο. Τόσο οι λόγοι διακοπής της διαδικασίας αυτής όσο και η διάρκεια της διακοπής είναι ζητήματα πραγματικά και κρίνονται από τον εκάστοτε λόγο που προκαλεί τη διακοπή της. Δικαίωμα διακοπής της διαδι-

25. Βλ. επ' αυτών και Παπαπαναγιώτου, 'Όργανον γενικής συνελεύσεως αε, τόμ. Α2, 2010, σελ. 762 επ., Αλεπάκο, ΔικΑΕ 2000, 4ος, άρθρο 25 αρ.περ. 8 επ., Κουλορίδα, ΔικΑΕ 2010, τ. Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 18 επ.

26. Βλ. κυρίως Παπαπαναγιώτου, 'Όργανον γενικής συνελεύσεως αε, τόμ. Α2, 2010, σελ. 761 επ. Βλ. τώρα και άρθρ. 2 § 4 ν. 4336/2015.

κασίας έχει, όχι μόνο ο πρόεδρος της γσ, αλλά, κατ' ορθή άποψη, και η ίδια η γσ με σχετική απόφασή της, όταν, ενώ υφίσταται σχετικός λόγος, ο πρόεδρος της αδρανεύ ή αρνείται²⁷.

Οι λόγοι διακοπής είναι κοινοί και είναι αδύνατο να οριστούν εκ των προτέρων εξαντλητικά (περιοριστικά). Ωστόσο, συνήθεις λόγοι είναι η κόπωση των μελών της ή του προεδρείου, η ανάγκη εξασφάλισης περισσότερου χρόνου ενημέρωσής τους, ανταλλαγής απόψεων και προετοιμασίας για τη συζήτηση επί των θεμάτων της Η.Δ. Κατά κανόνα, η διακοπή της διαδικασίας της συνεδρίασης είναι προσωρινή, με τη σχετική σημασία που η προσωρινότητα αυτή μπορεί εδώ να έχει. Αφορά την πρόσκαιρη παύση της διεξαγωγής όλων των εργασιών της συνεδρίασης, όχι μόνο την λήψη αποφάσεως επί ενός ορισμένου θέματος (βλ. π.χ. άρθρ. 39 § 3). Η δε διάρκειά της εξαρτάται επίσης από τον λόγο που την προκαλεί και τις κρατούσες σχετικές αντιλήψεις, έτσι ώστε η αρξάμενη συνεδρίαση να μπορεί να θεωρηθεί ότι συνεχίζεται στον οριζόμενο μεταγενέστερο χρόνο. Κατά τις αντιλήψεις αυτές δεν νοείται διακοπή των εργασιών, όταν αυτή γίνεται για μακρό χρονικό διάστημα ή για την πληρέστερη συζήτηση ή τη λήψη αποφάσεων επί ορισμένων θεμάτων, μολονότι στην πράξη τα όρια μεταξύ διακοπής και αναβολής δεν είναι πάντοτε σαφή και είναι δυνατό σε μια συγκεκριμένη περίπτωση να αμφισβητείται αν πρόκειται για διακοπή ή για αναβολή²⁸.

Β. Συνέχιση διακοπείσας γενικής συνέλευσης

Η μετά τη διακοπή συνεδρίαση της γσ είναι συνέχεια της διακοπείσας διαδικασίας της αρξάμενης γσ και συνεχίζεται από το ίδιο σημείο στο οποίο αυτή διακόπηκε. Ελλείψει δε σχετικής αντίθετης πρόβλεψης του νόμου (βλ. επ' αυτού τη νέα ειδική διάταξη του άρθρ. 39 § 3 εδ. Β΄ α.π.κ. υπό γ), πρέπει να γίνει δεκτό ότι, μετά τη διακοπή της συνεδρίασης, συνεχίζεται η διαδικασία της ίδιας γσ από το σημείο που αυτή διακόπηκε, χωρίς να υφίσταται η δυνατότητα συμμετοχής νέων μετόχων που δεν τήρησαν τις διατυπώσεις νομιμοποίησης κατά την έναρξη της συνεδρίασης ή δεν τους επετράπη κατ' αυτήν η συμμετοχή από τη γσ (βλ. άρθρ. 28 §§ 1 και 4).

γ. Η ειδική ρύθμιση στο δικαίωμα του άρθρου 39 § 3

Η αναβολή της συνεδρίασης της γσ διαφέρει από την αναφερθείσα διακοπή της διαδικασίας της και δηλώνει την μετάθεσή της σε ένα μεταγενέστερο χρονικό σημείο (βλ.

27. Όσον αφορά το ερώτημα ποιες αποφάσεις κατά την πορεία των εργασιών της γσ δύναται να λαμβάνει ο πρόεδρος δυνάμει της εξουσίας διεύθυνσης και ποιες η ίδια η γσ (πλειοψηφικά), η γενική απάντηση, όταν δεν υφίσταται σχετική πρόβλεψη του νόμου ή του καταστατικού, πρέπει να είναι ότι η γσ λαμβάνει τις αποφάσεις για την ουσιαστική διεξαγωγή των εργασιών, ενώ ο πρόεδρος δύναται να λαμβάνει τις αποφάσεις για τα διαδικαστικά ζητήματα. Βλ. επ' αυτού και *Würdinger*, *Aktien- und Konzernrecht*, 3. Aufl., § 23 VI σελ. 131, *MüKo AktG/Kubis* § 118 Rn. 82, *Barz*, in *Grosskomm. AktG*, 1973, § 119 Anm. 22 επ., 34.

28. Πέραν του μεσολαβούντος χρόνου ως την μετά τη διακοπή συνεδρίαση και των ως άνω αντιλήψεων των συναλλαγών έχει εδώ επίσης σημασία η χρησιμοποιούμενη σχετική διατύπωση και η βούληση της αποφασίζουσας γσ. Ασφαλώς, τόσο η αποφασιζόμενη διακοπή των εργασιών όσο και ο λόγος πρόκλησής της, καταχωρίζονται στα πρακτικά (βλ. άρθρ. 32). Βλ. και π.π. Μέρος Α΄ υπό IV 4 υπό α και β.

άρθρ. 39 § 3 εδ. Β´)²⁹. Ο νόμος προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα υποβολής αίτησης αναβολής λήψης αποφάσεων εκ μέρους της μειοψηφίας των μετόχων για όλα ή ορισμένα θέματα και την υποχρέωση του προέδρου να προβεί στην αναβολή ορίζοντας νέο χρονικό σημείο για τη συνέχιση της διαδικασίας της γσ (βλ. άρθρ. 39 § 3). Η ρύθμιση του δικαιώματος αυτού της μειοψηφίας δεν εμποδίζει προφανώς την ίδια τη γσ των μετόχων να αποφασίζει αφ' εαυτής την αναβολή της συνεδρίασης (συζήτησης και λήψης αποφάσεων), επιπλέον για όλα ή ορισμένα θέματα Η.Δ., όταν συντρέχει προς τούτο λόγος, ανεξαρτήτως αιτήματος των μετόχων ή εισήγησης του προέδρου της (βλ. και άρθρ. 39). Η γσ αποφασίζει για την αναβολή με την συνήθη απαρτία και πλειοψηφία, ακόμη και όταν τα εν λόγω θέματα της Η.Δ. αποτελούν αντικείμενα εξαιρετικής γσ ή δυνάμει καταστατικής ρήτρας απαιτούν άλλα ποσοστά (βλ. άρθρ. 29 § 3).

Από τη ρητή διάταξη του άρθρ. 39 § 3 εδ. Β´ προκύπτει ότι η προβλεπόμενη μετ' αναβολή γσ αποτελεί συνέχιση της προηγούμενης, άρα ότι, κατά τη (μετ' αναβολή) συνεδρίαση, η αρξάμενη γσ συνεχίζεται και δεν απαιτείται νέα πρόσκληση και επανάληψη των διατυπώσεων δημοσίευσής της. Ωστόσο, επίσης κατά τη ρητή πρόβλεψη της ως άνω ειδικής διάταξης, μπορούν σ' αυτήν τη συνεδρίαση να συμμετάσχουν νέοι μέτοχοι κατόπιν τηρήσεως των διατυπώσεων των άρθρων 27 § 2 και 28. Επομένως, στην μετ' αναβολή γσ δικαιούνται συμμετοχής όλοι οι μέτοχοι που ενομιμοποιούνται να συμμετάσχουν στην αναβληθείσα, ανεξαρτήτως του αν όντως συμμετείχαν σ' αυτήν ή όχι, καθώς και οι μετά ταύτα νομιμοποιούμενοι ως μέτοχοι, εφ' όσον αναγγεληθούν και τηρήσουν τις διατυπώσεις των άρθρων 27 § 2 και 28³⁰. Πρόκειται για νέα συνεδρίαση της ήδη συγκληθείσας γσ, η οποία συνεχίζει τις εργασίες της αρξαμένης και δεν εμποδίζεται από την ως τώρα διαδικασία ή τις τυχόν ληφθείσες σ' αυτήν αποφάσεις. Κατά τη νέα (μετ' αναβολή) συνεδρίαση ελέγχεται εκ νέου (βλ. και άρθρ. 29), η ύπαρξη απαρτίας, μολοντί, κατά τη βούληση του νομοθέτη, η μετ' αναβολή γσ θεωρείται ενίοτε από το νόμο συνέχιση της προηγούμενης (βλ. άρθρ. 39 § 3 εδ. Β´)³¹.

29. Για τα ισχύοντα στο αγγλικό δίκαιο βλ. *Mayson, French & Ryan, Company Law, 24th Edition 2007-2008*, σελ. 387, *Hannigan, Company Law, third edition, 2012*, σελ. 343.

30. Σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στο κείμενο πρέπει να γίνει δεκτό ότι η μετ' αναβολή γσ συνέρχεται σε νέα συνεδρίαση. Η συγκαλούμενη γσ είναι μεν η ίδια, όμως η συνέλευση συνεχίζεται σε πλείονες συνεδριάσεις δηλ. στη συνεδρίαση προ της αναβολής και στην συνεδρίαση μετά την αναβολή. Κατά τούτο η μετ' αναβολή γσ διαφέρει από την επαναληπτική γσ η οποία λαμβάνει χώρα εξαιτίας της ματαίωσης της αρχικής (βλ. άρθρ. 29 §§ 2 και 4). Η ματαίωση της αρχικής συνεδρίασης επάγεται και ματαίωση της συγκληθείσας συνέλευσης. Η διάταξη του άρθρ. 39 § 3 εδ. Β´ πρέπει ως προς αυτό να θεωρηθεί εξαιρετική. Βλ. π.π. υπό IV 3.

31. Ο έλεγχος της απαρτίας είναι δυνατός σε κάθε στάδιο της διαδικασίας. Η δε διαπίστωση της ανυπαρξίας της απαιτούμενης απαρτίας οδηγεί σε ματαίωση δηλ. διάλυση της γσ και συντρέχει λόγος σύγκλησης της πρώτης επαναληπτικής. Βλ. και *Παπαπαναγιώτου, Όργανον γενικής συνελεύσεως αε*, τόμ. Α1, 2010, σελ. 539.

III. Τρόπος διεξαγωγής της συνόδου της συνέλευσης

1. Διεύθυνση των εργασιών της συνέλευσης

Η προσέλευση των προσηκόντως νομιμοποιηθέντων μετόχων ή των αντιπροσώπων τους (βλ. άρθρα 27 § 2 και 28) σε συνεδρίαση στον ορισθέντα τόπο και χρόνο οδηγεί στην εξακρίβωση της νόμιμης συγκρότησης της συγκληθείσας γσ σε όργανο («σώμα») του ν.π. Η διαπίστωση της κατά το νόμο συγκρότησής της γίνεται από τον πρόεδρο της γσ κατά την έναρξη της συνεδρίασης με βάση τον πίνακα του δσ (βλ. άρθρ. 27 § 2). Περιλαμβάνει κυρίως τον έλεγχο της απαρτίας και τη σύνταξη του πίνακα των παρισταμένων. Ο πίνακας αυτός είναι δυνατό να συμπληρώνεται αργότερα κατά τη λειτουργία της συνέλευσης, ιδίως όταν με δικαιώματα μετόχου συμμετέχουν σ' αυτήν μέτοχοι μη συμμορφωθέντες στις απαιτήσεις του νόμου κατόπιν αδείας της γσ ή προσέρχονται κατά τη διάρκειά της για πρώτη φορά μέτοχοι οι οποίοι δεν παρίσταντο κατά την έναρξη, αν και είχαν συμμορφωθεί στις απαιτήσεις του νόμου (βλ. άρθρ. 28).

Ο πρόεδρος της γσ έχει επίσης τη διεύθυνση των εργασιών της. Συνήθως εκλέγεται από τη συνέλευση από κοινού με τον γραμματέα ή τους γραμματείς και τον ψηφολέκτη ή τους ψηφολέκτες που συνδράμουν τον πρόεδρο στην διεξαγωγή του έργου του. Το έργο του προέδρου συνίσταται στη διεύθυνση των εργασιών της συνέλευσης οι οποίες αποβλέπουν στην συζήτηση των συμμετεχόντων για τα θέματα της Η.Δ. και στην διεξαγωγή ψηφοφορίας για τα θέματα αυτά σύμφωνα με τη διαδικασία που προδιαγράφουν ο νόμος και το καταστατικό της εταιρίας ή ενδεχομένως αποφασίζει η ίδια η γσ (βλ. και άρθρ. 18 § 6). Η συμμετοχή του μετόχου στη συζήτηση, η διατύπωση ιδίας γνώμης για τα θέματα της Η.Δ. και η υποβολή προτάσεων ή αντιπροτάσεων ανάγονται σε ατομικά μετοχικά δικαιώματα των συμμετεχόντων, ανεξαρτήτως του ποσοστού κεφαλαίου που αυτός εκπροσωπεί³². Επιπλέον ο πρόεδρος επιλύει διαδικαστικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διεύθυνση των εργασιών της συνέλευσης είτε ο ίδιος προσωπικά είτε μέσω σχετικής απόφασης της ίδιας της συνέλευσης. Σε κάθε περίπτωση, η συνέλευση είναι, λόγω της εξουσίας αυτοργάνωσης, μόνη αρμόδια να αποφασίζει για τα τυχόν ανακύπτοντα ουσιαστικά ζητήματα³³.

2. Καταχωρίσεις νομικών γεγονότων στα πρακτικά

Τα (σημαντικά) νομικά γεγονότα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, όπως τα ονόματα παρόντων μετόχων, οι συζητήσεις και οι αποφάσεις της γσ, καταχωρίζονται ομοίως

32. Όλοι οι μέτοχοι είναι εδώ ίσοι. Η παραπάνω αναβάθμιση του παρόντος δικαιώματος αποδεικνύει τη μεγάλη σπουδαιότητα, την οποία ο νομοθέτης αποδίδει στην εκ μέρους των μετόχων διατύπωση διαφορετικών έναντι του δσ γνώμων και την υποβολή διαφορετικών προτάσεων στη συνέλευση, έτσι ώστε η σχηματιζόμενη απόφαση να συνιστά όντως τη σύνθεση πλειόνων απόψεων, να είναι η πρακτικά ορθότερη και η καταλληλότερη για την υλοποίηση του εταιρικού σκοπού. Βλ. και *Πασσιά*, Το δίκ. της αε, τ.ΙΙ, 1969, σελ. 302, *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ.Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 18 επ.

33. Οι ως άνω αποφάσεις της γσ υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο όχι αυτοτελώς αλλά από κοινού με τις αποφάσεις που λαμβάνονται για τα θέματα της Η.Δ. (βλ. άρθρα 35α επ.). Βλ. άρθρα 35α επ. Βλ. και *Πασσιά*, Το δίκ. της αε, τ.ΙΙ, 1969, σελ. 296. Βλ. και π.π. υποσ. 27.

στα πρακτικά επιμελεία του προέδρου της (βλ. και άρθρ. 32)³⁴. Τέτοια γεγονότα είναι κυρίως εκείνα που επηρεάζουν την εξέλιξη της διαδικασίας και είναι δυνατό να επάγονται ως συνέπεια την ελαττωματικότητα της συνέλευσης και των λαμβανομένων αποφάσεων για τα θέματα της Η.Δ. Έτσι π.χ., εκτός από την τυχόν προσέλευση στη συνέλευση νέων μετόχων, καταχωρίζεται επίσης η αποχώρησή τους ιδίως επειδή η τελευταία είναι δυνατό να συνεπάγεται την απώλεια της απαιτούμενης απαρτίας και της νόμιμης συγκρότησης της συνέλευσης³⁵. Όλα τα θέματα της Η.Δ. συζητούνται στη συνέλευση και τίθενται σε ψηφοφορία σύμφωνα με τη σειρά που αναγράφονται σ' αυτήν, εκτός εάν η συνέλευση αποφασίσει να την τροποποιήσει ή να μη συζητηθούν ορισμένα από αυτά. Σε κάθε περίπτωση όλα αυτά τα γεγονότα είναι καταχωρητέα στο βιβλίο πρακτικών με ακρίβεια από κοινού με τις λαμβανόμενες σχετικές αποφάσεις.

Μολονότι η λαμβανόμενη απόφαση της γσ των μετόχων είναι από τυπική νομική άποψη το τεχνητό αποτέλεσμα καθορισμένης διαδικασίας, η οποία από το νόμο θεωρείται (νέα) βούληση του ν.π. και διαφέρει από τις κατ' ιδίαν δηλώσεις βουλήσεως των μετόχων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο εταιρικός νομοθέτης με πολλούς τρόπους εξασφαλίζει οι σχετικές βουλήσεις των μετόχων να διαμορφώνονται κατά τις συζητήσεις και τη διάρκεια της λειτουργίας της γσ και να δηλώνονται κατά τη διεξαγόμενη ψηφοφορία, ύστερα από πλήρη ενημέρωσή τους για τα θέματα της συνέλευσης (βλ. και άρθρ. 39)³⁶.

34. Η συζήτηση επί των θεμάτων της Η.Δ. δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη αποφάσεων από τη γσ. Ωστόσο κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα να λαμβάνει τον λόγο, να αναπτύσσει τις απόψεις του, να διατυπώνει δική του γνώμη και να προβαίνει σε προτάσεις (άρθρ. 32 § 1). *Πασσιάς*, Το δίκ. της αε, τ.ΙΙ, 1969, σελ. 300, *Αντωνόπουλος*, Δίκαιο ΑΕ & ΕΠΕ, Β' έκδ., σελ. 449. Βλ. και *Κουλορίδα*, ΔικΑΕ 2010, τ.Ι, άρθρο 25 αρ.περ. 20 επ., 29 επ.

35. Βλ. επ' αυτού εκτενώς *Πασσιάς*, Το δίκ. της αε, τ.ΙΙ, 1969, σελ. 298. Η γενική συνέλευση των μετόχων είναι συνέλευση του συνόλου των μετόχων, οι οποίοι ως όργανο συγκροτούνται σε σώμα το οποίο λειτουργεί με βάση συγκεκριμένους κανόνες. Βλ. π.π. Μέρος Α' υπό Ι 1. Όσον αφορά το σωματείο βλ. *Λαδά*, ΓενΑρχΑΔ, Ι, § 24 σελ. 559.

36. Βλ. κυρίως *Πασσιάς*, Το δίκ. της αε, τ.ΙΙ, 1969, σελ. 301, *Μούζουλα*, Ν. 3604/2007 για την αναμόρφωση και τροποποίηση κ.λπ., 2008, σελ. 391 επ., *Αντωνόπουλο* εις *Ανών.Εταιρ.* (επιμ. *Αντωνόπουλου-Μούζουλα*), ΙΙ, 2013, άρθρο 26 αρ.περ. 1 επ., *Γεωργακόπουλο*, Το δίκ. των εταιρ., ΙΙ, σελ. 270 επ.

ISBN: 978-960-562-550-4

15711